

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

LOKALNA UPRAVA ZA KVALITET ŽIVOTA GRAĐANA

Faza 2

GRAD DOBOJ

**IZVJEŠTAJ O KVALITETU ŽIVOTA ZA 2012./2013.
GODINU**

Maj 2013

Projekat „Lokalna uprava za kvalitet života građana – faza 2” finansira Evropska unija
Stavovi izneseni u ovom dokumentu odgovornost su CCI i ni u kom slučaju ne predstavljaju stavove EU

SADRŽAJ

I UVOD	4
O Projektu	4
Pristup kvalitetu života	5
Pogled na evropsko mjerenje kvaliteta života	5
Metodologija.....	6
II KVALITET ŽIVOTA U OPŠTINI DOBOJ PO SETOVIMA INDIKATORA	12
1. Ekonomska situacija.....	12
2. Stanovanje i lokalno okruženje	16
3. Obrazovanje, zaposlenje i vještine.....	18
4. Struktura domaćinstva i odnosi u porodici	21
5. Zdravlje i zdravstvo	22
6. Infrastruktura u opštini	25
7. Životna sredina.....	26
8. Subjektivno bogatstvo	26
9. Uočeni kvalitet društva	28
III POREĐENJE MEĐU POSMATRANIM GRADOVIMA I OPŠTINAMA.....	36
1. Poređenje među posmatranim opštinama i gradovima po setovima indikatora objektivnog kvaliteta života	36
1.1. Ekonomska situacija.....	36
1.2. Stanovanje i lokalno okruženje	37
1.3. Zaposlenje, obrazovanje i vještine	38
1.4. Struktura domaćinstva i odnosi u porodici	38
1.5. Zdravlje i zdravstvo	39
1.6. Infrastruktura	40
1.7. Životna sredina.....	41
1.8 Uočeni kvalitet društva	41
Lokalna uprava kao servis građana.....	42
Komunalne usluge.....	43

RANG LISTA OPŠTINA I GRADOVA PREMA OBJEKTIVNOM KVALITETU ŽIVOTA	44
2. Poređenje među posmatranim opštinama i gradovima po indikatorima subjektivnog kvaliteta života.....	45
Pregled prosječnih ocjena po pojedinačnim komponentama zadovoljstva dat je u tabeli koja slijedi:	46
Indeks lične sreće	47
RANG LISTA OPŠTINA I GRADOVA PREMA SUBJEKTIVNOM KVALITETU ŽIVOTA.....	48
ZAKLJUČAK	49
ANEKS 1. Izračunavanje seta indikatora za Grad Doboj.....	50
ANEKS 2 - Uporedne tabele subjektivnog i objektivnog kvaliteta života građana	57
ANEKS 3 – tabelarni pregled nekih od vrijednosti korišćenih za mjerenje kvaliteta života.....	59

I UVOD

O Projektu

Centri civilnih inicijativa (CCI) su krajem 2010. godine započeli projekat „Lokalna uprava za kvalitet života građana – faza 2“, finansiran od strane Evropske unije, koji predstavlja svojevrsan unaprijeđeni nastavak prve projektne faze koja je trajala u periodu 2008. – 2010. god. Osnovni cilj projekta je da se unaprijedi kvalitet života građana u onim segmentima koji su u cjelosti i djelimično u nadležnosti i odgovornosti lokalne uprave, ili lokalna uprava realno može uticati na njihovo unaprijeđenje. Projekat je pokrenut u 14 opština BiH koje su izabrane na osnovu utvrđenih kriterijuma koji uključuju različit stepen razvijenosti, urbanu i ruralnu orijentaciju, i teritorijalnu raznolikost¹.

Nadgledanjem rada lokalnih vlasti i kreiranjem baze podataka sa rezultatima nadgledanja uspostavlja se praksa nezavisnog praćenja rada lokalnih vlasti u kontekstu kvaliteta života građana, ali i stvara osnova za kontinuirano praćenje trendova u kvalitetu života građana.

Načelnici opština i lokalna administracija generalno treba da pokažu više menadžerskih sposobnosti i da ulože više napora da unaprijede kvalitet života običnog čovjeka, u svakom pogledu. U tom smislu, kroz ovaj Projekat provodi se niz aktivnosti u ciljnim opštinama, koje bi trebale rezultirati odgovornijim i transparentnijim radom lokalne uprave.

Ono što je posebno zanimljivo, dio aktivnosti biće usmjeren na pokretanje lokalnih kampanja, a u pravcu rješavanja problema na lokalnom nivou, koji budu identifikovani kroz pomenuti proces monitoringa lokalne uprave i kvaliteta života građana. U te kampanje biće uključeni građani i lokalne NVO, kojima će biti pružene i obuke da bi mogle nastaviti slične aktivnosti i nakon okončanja Projekta.

Pored navedenih aktivnosti, cilj je i revitalizovati neke stare i uspostaviti nove mehanizme učešća građana u javnom životu i procesu donošenja odluka, da bi se istovremeno povećala dvosmjerna komunikacija sa građanima, a ne samo jednosmjerna, kojom se građanima samo plasiraju već gotove odluke i informacije, bez traženja povratne informacije i mišljenja.

Projekat afirmiše direktno uključivanje građana između ostalog i kroz forume odgovornosti i budžetske fokus grupe. Na Forumima odgovornosti načelnici imaju priliku da javnosti prezentuju buduće planove i referišu šta su uradili tokom svog mandata, a građani imaju priliku da postavljaju pitanja o aktuelnim problemima u svojoj zajednici.

Na budžetskim fokus grupama okupljaju se interesne skupine iz pojedinih oblasti gdje postoji određen problem, te se daju komentari na nacrt proračuna, u smislu izdvajanja neophodnih za rješenje određenog problema, ali se također evidentira postoje li mogućnosti

¹ Izabrane opštine su: Banja Luka, Tuzla, Novo Sarajevo, Mostar, Doboje, Pale, Foča, Trebinje, Bihać, Travnik, Široki Brijeg, Livno, Bijeljina i Zenica.

da se npr. kroz donošenje ili izmjene javnih politika na lokalnom nivou sistemski riješe određeni problemi građana.

Obzirom da će se okončanim i ovim novim Projektom zaokružiti cjelokupan mandat akutelnih lokalnih vlasti, ovaj i drugi izvještaji o kvalitetu života pomoći će građanima i pri donošenju odluke na narednim lokalnim izborima. Jedna od aktivnosti u tom periodu biće i praćenje predizborne kampanje u ciljnim opštinama, odnosno realizacije obećanja datih u predizornoj kampanji onih načelnika koji osvoje vlast na lokalnim izborima 2012. godine.

Pristup kvalitetu života

Kvalitet života je ključni koncept koji posljednjih godina ima sve veći značaj u području društvenih nauka. Zbog sveobuhvatne prirode, kvalitet života uzima u obzir objektivne uslove u kojima ljudi žive kao i subjektivnu ocjenu koju pojedinci donose o materijalnim sredstavima koja su im na raspolaganju zajedno sa njihovim stavovima prema društvu i perspektivom kvaliteta tog društva. Izučavanje kvaliteta života takođe nastoji da sakupi važne informacije i saznanja o raznim oblastima života kao i načinu na koji se ljudi ophode prema istima u vrijeme društvene promjene. Ovakav pristup omogućava značajan doprinos društvenoj politici, otkrivajući potrebe i manjkavosti brojnih područja kvaliteta života, i ističući nejednakost između društvenih grupa, što se može riješiti kroz ulaganja truda u društveni razvoj (MÆrginean, 2004).

Prednosti pristupa kvalitetu života (Fahez, Nolan and Whelan, 2003) leže u sljedećim karakteristikama koje su ključni dio pomenutog pristupa:

Kvalitet života se uglavnom usredsređuje na životne okolnosti pojedinaca tako što koristi mikro pristup. S ciljem rasvjetljavanja strukturalne pozadine, podaci se upotpunjuju informacijama koje se odnose na makro perspektivu stanja društva.

Kvalitet života je višedimenzijski koncept i obuhvata spektar životnih oblasti. Baš kao što se fokusira na opis i objašnjenja raznih oblasti života, ovaj pristup takođe istražuje vezu između oblasti kao što su: ekonomska situacija, zaposlenost, zdravlje i zdravstvena zaštita, porodica i domaćinstvo, obrazovanje i obuka, život u zajednici i društveno učešće.

Za mjerenje kvaliteta života koriste se obje vrste indikatora, subjektivni i objektivni. Na ovaj način dobija se objektivna slika uslova za život ali i subjektivna slika blagostanja i povrha toga, naglašava se veza između dva navedena aspekta. Svojstvena karakteristika ovakvog pristupa je to što omogućava uvid u način na koji ljudi reaguju na objektivne okolnosti i kako se osjećaju povodom svojih života.

Pogled na evropsko mjerenje kvaliteta života

Prvo značajno istraživanje o kvalitetu života sprovedeno je 2003. godine u 28 država (25 država Evropske unije, dvije zemlje tada pristupnice - Bugarska i Rumunija, i zemlja kandidat

– Turska). U svakoj državi je izabran reprezentativan uzorak ljudi. Oko 1.000 ljudi sa 18 i više godina je bilo ispitano u većini zemalja. Izuzetak su bile manje države – Kipar, Estonija, Luksemburg, Malta i Slovenija gdje je ispitano oko 600 građana.

Upitnici, sastavljeni od strane istraživačkog konzorcijuma, sadržavali su pitanja o raznim životnim oblastima sa naglaskom na zaposlenost i radne uslove, stanovanje, porodicu, društveno i političko učešće, kvalitet društva, te subjektivno bogatstvo. Prvu obradu podataka sproveo je Istraživački centar u Berlinu (WZB). Dodano je nekoliko makro indikatora s ciljem pronalaženja i analiziranja veze između individualnih izvještaja (npr. primanja domaćinstva) i društvenog stanja cijele države (npr. BDP po glavi stanovnika).

Istraživanje o kvalitetu života predstavlja prvi pokušaj velikih razmjera da se istraži kvalitet života u širokom spektru država, naglašavajući izazove sa kojima se suočava EU u kontekstu proširenja.

Ovo istraživanje pružilo je jedinstvenu priliku poređenja kvaliteta života u Evropskim državama prije i poslije pristupanja, budući da je novi talas Evropskog istraživanja o kvalitetu života planiran za početak 2007, kada je novi broj zemalja već imao dovoljno „staža“ u Uniji. Istraživanje je stvorilo istinitu sliku objektivnih, kao i subjektivnih aspekata života u proširenoj EU. Ipak, postojala su i ograničenja u prikupljanju podataka. Iako uzorak od oko 1000 ispitanika po zemlji pruža genralni profil populacije, nije bio dovoljan za detaljnije analize podgrupa kao što su doseljenici ili samohrane porodice. Štaviše, široki spektar tema na koje se odnosi upitnik jeste veoma bitna karakteristika istraživanja, ali je ipak nedovoljan za neku dublju analizu pomenutih tema. Pojedini vidovi kvaliteta života su izmjereni mnogo manjim skupom indikatora nego što je inače potrebno u visoko specijalizovanim istraživanjima. Međutim, osnovni adut ovog istraživanja je što pruža uvid u glavne aspekte kvaliteta života, obuhvatajući oboje, objektivno i subjektivno gledište.

Upravo ovakav, i objektivni i subjektivni pristup, bio je uzor dizajniranju metodologije praćenja i mjerenja kvaliteta života u ciljnim opštinama u BiH.

Metodologija

U prvoj fazi Projekta CCI je u dva navrata objavio izvještaje o stanju kvaliteta života u ciljnim opštinama, međutim ključni nedostatak bio je nepostojanje sistema vrednovanja indikatora i pretvaranja svih dobijenih pokazatelja u numeričke pokazatelje kojima bi se u konačnici mogle rangirati opštine, odnosno kako bi im mogao biti dodijeljen indeks kvaliteta života. Iako su, radi različite veličine opština i broja stanovnika, svi pokazatelji pretvarani u vrijednosti u odnosu na broj stanovnika i procentne vrijednosti, bilo je moguće rangirati opštine samo prema jednom indikatoru, ali ne i u zbirnom rezultatu. Takođe, nedostajao je segment ličnog (ne)zadovoljstva građana pojedinim oblastima kvaliteta života.

Radi otklanjanja ovih problema i unaprjeđenja procesa praćenja kvaliteta života u ciljnim opštinama, u drugoj projektnoj fazi, CCI je pristupio Centru za kvalitet iz Kragujevca, sa

zahtjevom za unaprjeđenje alata za mjerenje kvaliteta života. Tim Centra za kvalitet na čelu sa prof. dr Slavkom Arsovskim, kreirao je metodologiju mjerenja kvaliteta života, koja je u smislu setova indikatora koji su se posmatrali bila usklađena sa evropskom praksom mjerenja kvaliteta života. Metodologija se bazirala na prikupljanju podataka kroz anketni upitnik, i prikupljanju podataka od relevantnih institucija koje istima raspolažu (opštine, javne ustanove i preduzeća, zavodi za statistiku i zapošljavanje, itd.). Takođe, vrednovanje indikatora bilo je jednostavnim matematičkim formulama svedeno na indeksne vrijednosti, čime su se stvorile pretpostavke za jasnija poređenja dobijenih parametara, kako po horizontali tako i po vertikali, odnosno i među posmatranim opštinama, a i unutar jedne opštine tokom dužeg vremenskog perioda.

a) metodologija prikupljanja podataka

Primarni izvor informacija za jedan dio indikatora bili su razni zvanični dokumenti² koje su objavljivale lokalne uprave i druge institucije, korespondencija sa kontakt osobama u opštinama i javnim preduzećima koje su dostavljale odgovore na postavljena pitanja, zabilješke sa praćenja sjednica SO/OV, te drugi analitički izvještaji rađeni u proteklom periodu. Sekundarni izvor informacija bili su podaci objavljivani u medijima i internet prezentacijama lokalnih uprava i javnih preduzeća, te podaci zavoda za statistiku RS i FBiH, zavoda za zapošljavanje i entitetskih i kantonalnih MUP-ova.

Drugi dio podataka prikupljen je anketnim upitnikom koji je proizveo Centar za kvalitet, u saradnji sa CCI projektnim timom. Anketni upitnik sadržavao je ne samo ona pitanja koja su se odnosila na zadovoljstvo građana pojedinim oblastima kvaliteta života, nego i sva ona pitanja koja su trebala da posluže za indeksno izražavanje pojedinih indikatora, a do čijih vrijednosti nije bilo moguće doći direktnim putem. Npr, projektni tim ustanovio je da opštinske i druge službe ne raspolažu bitnim podacima (ni egzaktnim niti procjenom) kao što su struktura vlasništva i površina stambenog prostora, prihodi domaćinstva, procjena siromaštva, te niz drugih pokazatelja. Takođe, bitan podatak u ocjeni ekonomskog stanja ne postoji na lokalnom nivou, a to je bruto domaći proizvod (BDP), pa je za potrebe ovog izvještaja korišćena formula za procjenu BDP-a na opštinskom nivou preuzeta od Federalnog zavoda za razvoj.

Svi prikupljeni podaci softverski su obrađeni da bi iz njih bilo moguće izvesti numeričke pokazatelje u indeksnom formatu, kako je zahtijevao definisani alat za mjerenje kvaliteta života.

b) socio-demografske i druge odlike uzorka anketiranja

² Službeni glasnici, budžeti opština, Izvještaji i programi rada, odluke, zaključci, rješenja, te strategije razvoja i druge studije

Veličina uzorka stratifikovana je i kvotirana na osnovu procjene broja stanovnika ciljnih opština, a da bi se zadovoljio osnovni kriterijum da statistička greška bude manja od 10%. Svaka opština je jedan stratum, a stratumi nisu, kao što je to uobičajeno, u potpunosti proporcionalni veličini opštine nego su definisane kvote od 80 do 120 ispitanika, zavisno od veličine opštine/grada. Na taj način smo izbjegli da iz malih opština imamo suviše malo ispitanika i da zaključivanje i poređenje rezultata sa većim opštinama bude nepouzdan. Ukupno je anketiran 1.381 ispitanik u 14 ciljnih opština i gradova. Ključni princip bio je slučajni uzorak, uz poludirigovanu komponentu koja se ogledala kroz predefinisani odnos muškaraca i žena, te ruralnu i urbanu orijentaciju ispitanika.

c) vremenski okvir

Prikupljanje podataka iz institucija vršeno je krajem 2012. i početkom 2013. godine, a kao referentna datumska tačka korišćen je 31.12.2012. godine, za one podatke koji se izražavaju i dostupni su jednom godišnje ili jednom u 6 mjeseci. Dio podataka prikupljen anketnim istraživanjem proveden je u aprilu 2013. godine. Međutim, veoma značajan dio podataka i informacija bitnih za narativni dio izvještaja o kvalitetu života građana i rada lokalne uprave prikupljan je tokom cijele 2012. godine kroz kontinuirano praćenje rada lokalnih vlasti i društvenih dešavanja na području ciljnih gradova i opština.

d) uočeni problemi u radu

Problemi u radu tokom prikupljanja podataka, istraživanja i izrade izvještaja bili su raznoliki. Sporost dostavljanja nekih traženih informacija, dostavljanje nepreciznih, uopštenih ili netačnih informacija, čak i skrivanje informacija, različiti podaci iz različitih izvora po istom parametru, te maglovite i neprecizne stavke u budžetima opština, bile su osnovne prepreke. Iako je projektni tim veliki napor uložio za jasno definisanje anketnog upitnika, te isti uspješno testirao na području opštine Bijeljina, uočen je niz problema tokom provođenja ankete. Različita percepcija pojmova korišćenih pri ispitivanju, ali i drugi praktični problemi pratili su istraživače u njihovom radu, što je tražilo dodatni vremenski angažman i napor u adekvatnim pojašnjenjima upita koji su se postavljali. Razlika između kvaliteta vode i kvaliteta sistema vodosnabdijevanja, razlika u razumijevanju pitanja vezanih za zadovoljstvo infrastrukturu u smislu da li je ispitanik koji odgovara korisnik određene oblasti infrastrukture, ili kao neko ko nije korisnik (npr grijanje, gradski vodovod) može dati odgovor na postavljeno pitanje, samo su neke od prepreka na koje se nailazilo. Slično je bilo i sa razumijevanjem ispitanika ocjene kvaliteta centralnog grijanja, pa smo u sredinama gdje ne postoji sistem (daljinskog) centralnog grijanja putem centralne toplane, ipak dobijali odgovore o njegovom kvalitetu, kao što je slučaj u Širokom Brijegu, Trebinju, Mostaru i Bihaću. Ustanovljeno je da su u ovim slučajevima ispitanici pojam centralnog grijanja percipirali kao sopstveno centralno grijanje koje imaju instalirano u svom domaćinstvu.

Procenat odbijanja ispitanika da učestvuju u anketi kretao se od 10% pa čak i do 40%. Zanimljiv broj ispitanika odustao je tokom samog ispitivanja. Međutim, relativno je veliki broj odgovora „ne znam“ i „odbija“ na pojedina pitanja, obično kod onih pitanja gdje ispitanici u stvari nisu konzumenti pojedine oblasti društvenog života, npr kultura, sport, kvalitet komunikacije lokalne uprave i građana, ili gdje je trebalo odgovoriti na tzv. osjetljiva pitanja kao što su mjesečna primanja domaćinstva, da li j domaćinstvo bilo u dugu, i sl.

Pored toga, za pouzdaniji analitički prikaz potrebno je bilo uzeti u obzir i različite nadležnosti koje imaju lokalne uprave u RS i FBiH, obzirom na postojanje srednjeg nivoa vlasti u FBiH.

e) metodologija vrednovanja indikatora

A – Najprije su definisane dimenzije kvaliteta života:

1. Ekonomski aspekt
2. Socijalni aspekt
3. Aspekt životne sredine
4. Aspekt naučnog i tehnološkog razvoja

Vrednovanje kvaliteta života u opštinama urađeno je sa prve tri dimenzije³.

B – Definisanje setova indikatora po dimenzijama kvaliteta života

Kreiranja je prosta tabela sa definisanjem ranga i vrijednosti setova indikatora objektivnog kvaliteta života. Rangovi za setove indikatora su određeni na osnovu istraživanja i dobre prakse drugih, pre svega, razvijenih zemalja (EU, SAD, Engleska i Novi Zeland)

Maksimalna vrijednost indeksa objektivnog kvaliteta života je 80, jer se ocjena pojedinačnih indikatora svodila na raspon od 1 do 10, a time i setova indikatora svođenjem na vrednost 10. Rang seta indikatora daje konkretan uticaj tog seta na indeks kvaliteta života (dato u zadnjoj koloni setova indikatora (na primer $14,4 \cdot x/50$). Takođe, moguće je za maksimalnu vrijednost indeksa kvaliteta života uzeti i 1 (kakvi se prikazi uglavnom daju kod mjerenja kvaliteta života za države po nekim postojećim metodologijama), a to se dobija preko jednostavne proporcije $1 \cdot y/80$, gde je y izračunata vrijednost kvaliteta života za neku nižu jedinicu posmatranja, u našem slučaju za opštinu.

C – Izračunavanje vrijednosti setova indikatora

(1) Prvo su definisani indikatori koji ulaze u svaki set indikatora. Indikatori unutar jednog seta mogu da budu izlistani u većem ili manjem broju, zavisno od različitih faktora, prvenstveno dostupnosti potrebnih podataka za njihovo izračunavanje, ali i realnih raspoloživih resursa i kapaciteta koji diktiraju do koje mjere je moguće ići u dubinu svakog seta indikatora.

³ Aspekt naučnog i tehnološkog razvoja u potpunosti je izostavljen iz istraživanja, obzirom da je doprinos lokalnih zajednica u BiH minimalan i zanemarljiv kada je u pitanju ova oblast

(2) Pribavljanje informacija za svaki pojedinačni indikator vršeno je u obliku podobnom za numeričko izražavanje. Dio informacija diobijen je u kvantitativnim, a dio u kvalitativnim iskazima.

(3) Uređivanje vrijednosti indikatora da budu pogodni za ekspertske ocjenjivanje i statističku obradu.

(4) Statistička obrada dobijenih podataka i informacija

(5) Dodjeljivanje numeričkih za dobijene kvantitativne vrednosti (od 1 do 10) i utvrđivanje prosječne vrednosti ocjene za svaku opštinu pojedinačno.

(6) Dodeljivanje rangova i vrijednosti za svaki kvalitativni iskaz (primjer u tabeli)

Indikator	Kvalitativni iskaz					
Subjektivno ekonomsko naprezanje	Veoma lako	Lako	Prilično lako	Sa poteškoćama	Teško	Sa velikim teškoćama
Rang/vrednost	10	8,2	6,4	4,6	2,8	1

Nakon dodeljivanja vrijednosti, izračunata je ocjena za svaki indikator pojedinačno, i samu opštinu.

Maksimalna vrednost za svaki indikator je 10, minimalna 1.

Dobijene vrednosti indikatora se svode na vrednost 10, a preko jednostavnog odnosa datog u svim tabelama setova indikatora (zavisno od broja indikatora za svaki set: npr – $9,6 \cdot x/30$; $13,6 \cdot x/40$; itd, pogledati Aneks 1.)

D – dobijanje indeksa objektivnog kvaliteta života

Indeks kvaliteta života se dobija prostim zbirom dobijenih vrednosti setova indikatora i može da iznese maksimalno 80 poena za opštinu. Kao što je ranije pojašnjeno, ovo se može svesti na skalu od 0 do 1.

E – indeks subjektivnog kvaliteta života

Subjektivni indeks kvaliteta života temelji se na kvantitativnim ocjenama zadovoljstva ispitanika pojedinim komponentama kvaliteta života, na skali od 1 do 10. Maksimalna ukupna vrijednost indeksa subjektivnog kvaliteta života je 30, a princip izračunavanja je isti kao i za objektivni indeks kvaliteta života.

Doboj je 10. jula 2012. godine, usvojenim Zakonom o gradovima u Narodnoj skupštini Republike Srpske postao Grad. Uži urbani dio naseljava 35.000 stanovnika dok na cijeloj teritoriji Grada živi približno 80.000 stanovnika. Broj stanovnika je približan i zasniva se na procjeni Zavoda za statistiku RS, jer u poslednjih 21 godinu nije vršen zvaničan popis stanovništva. No, ono što je vidljivo jeste da se Doboj polako razvija u modernu, uređenu i perspektivnu sredinu, i težeći multietničnosti, multikonfesionalnosti i multikulturalnosti. Pored toga, Doboj je administrativni i saobraćajni centar regiona. Sačinjen od 89 naseljenih mjesta grad je podijeljen na 78 mjesnih zajednica.

U gradu, pored institucija lokalnog nivoa, rade i ustanove i institucije regionalnog i republičkog karaktera. Kao saobraćajni čvor, Doboj je sjedište željeznica RS, ali mu značaj regionalnog centra daju prisustvo Centra javne bezbjednosti MUP-a RS, Okružnog tužilaštva i suda, Privredne komore regije Doboj i Opšte bolnice "Sveti apostol Luka".

Doboj sve više postaje i obrazovni centar. Uz tri osnovne i šest srednjih škola (Gimnazija "Jovan Dučić", Medicinska škola, Tehnička škola, Saobraćajna i elektro škola, Ekonomska i trgovinska škola, Upravna i ugostiteljska škola), ovdje rade i Saobraćajno tehnički fakultet, Visoka poslovno tehnička škola i Slobomir P univerzitet sa šest odsjeka.

II KVALITET ŽIVOTA U OPŠTINI DOBOJ PO SETOVIMA INDIKATORA

1. Ekonomska situacija

BUDŽET OPŠTINE

2009. – Ukupna budžetska sredstva: **37.647.100 KM**; poreski prihodi: 20.069.300 KM; neporeski prihodi: 15.077.800 KM; prilivi od prodaje stalnih sredstava: 2.500.000 KM;

2010. – Ukupna budžetska sredstva: **26.674.217 KM**; poreski prihodi: 16.222.500 KM; neporeski prihodi: 6.374.880 KM; kapitalni dobici: 1.023.462 KM; pomoć pravnih lica: 53.375 KM; priliv od domaćih kreditora: 3.000.000 KM;

2011. – Ukupna budžetska sredstva: **25.300.000 KM**; poreski prihodi: 16.701.000 KM; neporeski prihodi: 7.179.000 KM; grantovi: 80.000 KM; primici za nefinansijsku imovinu: 1.340.000 KM;

2012. – Ukupna budžetska sredstva: **40.608.026 KM**; ostvareni poreski prihodi: 17.975.134 KM; ostvareni neporeski prihodi: 8.474.315 KM; grantovi: 545.305 KM; primici za nefinansijsku imovinu: 3.613.272 KM; primici od zaduženja 10.000.000 KM

ukupno izvršeni rashodi u 2012. godini: 47.323.807 KM	
rashodi za lična primanja	8.537.009 KM ⁴
rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga	8.789.008 KM
tekući rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi	1.494.527 KM
subvencije	309.400 KM
grantovi	6.456.548 KM
doznake na ime socijalne zaštite	2.667.368 KM
izdaci za proizvedenu stalnu imovinu	14.894.306 KM
izdaci za zalihe materijala, robe i sitnog inventara	32.128 KM
izdaci po osnovu PDV-a	186.062 KM
izdaci za otplatu dugova	2.451.836 KM
rashodi za koje nisu postojala raspoloživa sredstva	554.583 KM

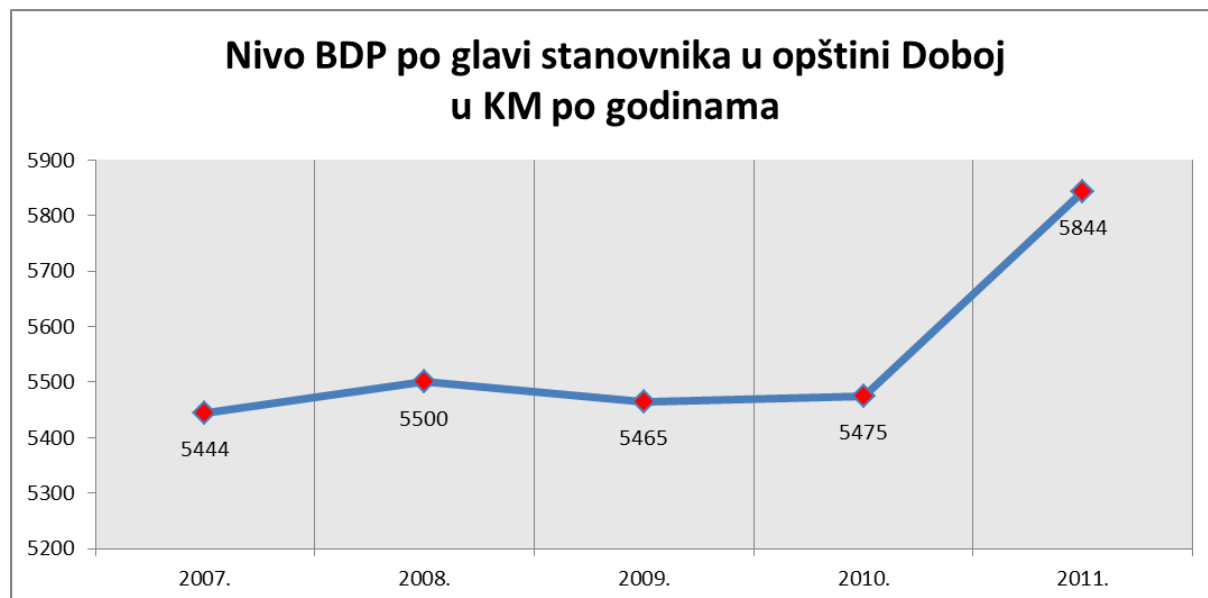
Vidimo da je u 2012. godini ostvaren budžetski deficit u iznosu od 6.232.762 KM i dodatnih 10.000.000 KM zaduženja.

⁴ od čega ukupna lična primanja zaposlenih u Administrativnoj službi Grada iznose 6.029.989 KM

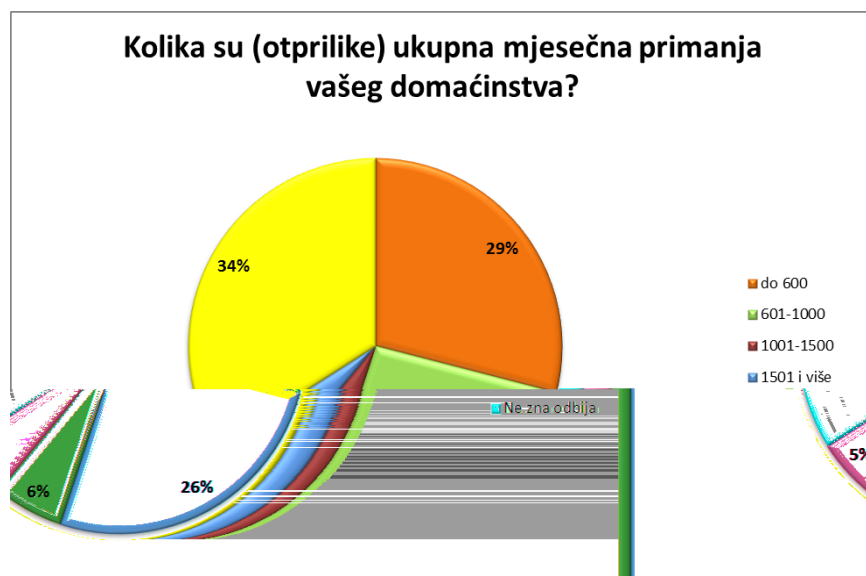
1.1. Nivo prihoda

Nivo BDP po glavi stanovnika

BDP grada Doboja, u 2011. godini je iznosio 5.844 KM po glavi stanovnika i predstavlja rast za približno 6,74% u odnosu na 2010. godinu kada je BDP iznosio 426.884.333 KM.

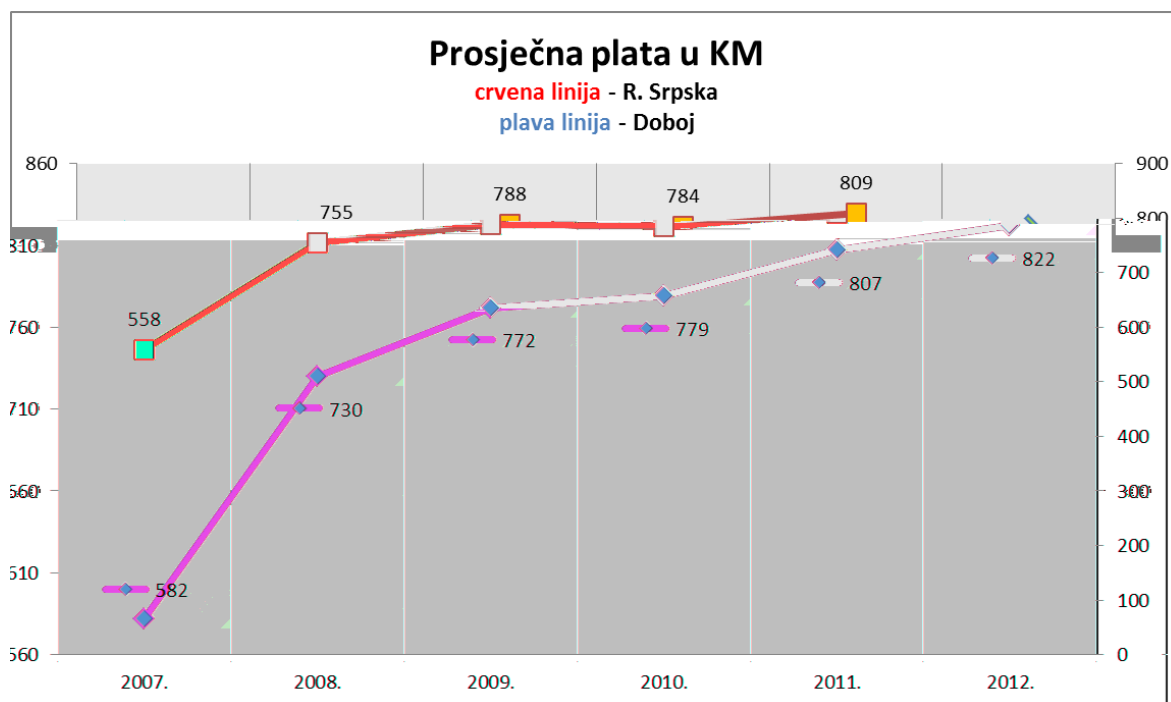

Prosječna sindikalna potrošačka korpa za četvoročlanu porodicu u Republici Srpskoj u 2012. godini je koštala oko 1.814 KM. Prema istraživanjima CCI-a, približno trećina anketiranih

domaćinstava na području grada Doboja ima mjesečna primanja koja ne prelaze 600 KM mjesečno, što znači da ova domaćinstva žive u siromaštvu. Od 601 do 1.000 KM mjesečno po domaćinstvu ima četvrtina anketiranih. Od 1.001 KM pa do 1.500 KM mjesečno po domaćinstvu ima samo

6% anketiranog stanovništva, a više od 1.501 KM ima tek 5% njih. Ipak, više od trećine anketiranih nije željelo da se izjasni o mjesečnim primanjima domaćinstva, što svakako utiče na kompletnu sliku o mjesečnim prihodima dobojskih domaćinstava. Prosječno mjesečno primanje po domaćinstvu je 746.76 KM.

I u 2012. godini bilježimo blagi rast prosječne plate u Doboju, i ona iznosi 822 KM. Prosječna neto plata za 2011. godinu iznosila je 807 KM, što je takođe predstavljalo povećanje u odnosu na 2010. godinu za 28 KM, ili u odnosu na 2009. godinu za 35 KM. Ukoliko uporedimo prosječnu neto platu u Doboju sa prosječnom neto platu u Republici Srpskoj, uviđamo da su vrijednosti posljednjih godina gotovo identične. Podatak o prosječnoj neto plati u Republici Srpskoj za 2012. godinu nemamo.

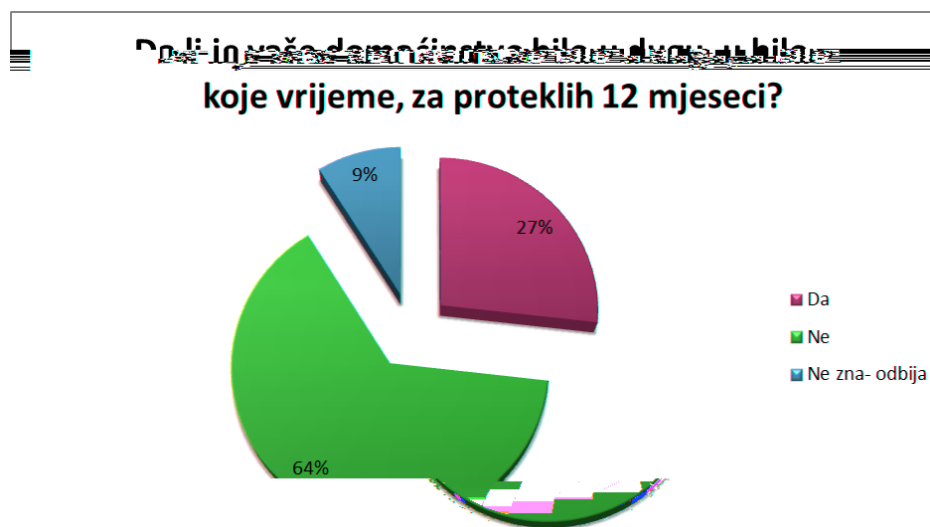
1.2. Nivo siromaštva

Nivo siromaštva se, prema primijenjenoj metodologiji u istraživanju, predstavlja kao procenat domaćinstva čiji su mjesečni prihodi ispod 60% od prosječnih mjesečnih primanja po domaćinstvu u BiH, odnosno ispod 570 KM. Takvih domaćinstava u na području Doboja, prema rezultatima istraživanja, ima približno 29%.

U Doboju ne postoji Javna kuhinja, iako, prema održanim procjenama postoji potreba u razmjeru od 180 do 400 korisnika. Procjene o kojima govorimo su Centra za socijalni rad, Crvenog krsta i Merhameta. Navedeni broj osoba se nalazi u stanju izražene socijalne potrebe, ali istovremeno ne mogu biti korisnici jednog od vidova socijalne pomoći zbog toga što posjeduju zemljište ili nisu u mogućnosti obezbijediti dokumentaciju da bi ostvarili svoje pravo. Opština Doboj u posljednjih 10 godina nije imala Javnu kuhinju zbog nedostatka sredstava za ove potrebe. Sredinom 2012. godine, CCI i ToPeeR iz doboja su pokrenuli kampanju pod nazivom „Doboj treba javnu kuhinju“. Iako smo naišli na podršku svih nadležnih institucija za ovu ideju, rezultat još uvijek izostaje. Potreba postoji, deklarativna volja nadležnih da problem bude riješen takođe postoji, ali konkretnih dešavanja nema u iznalaženju rješenja.

1.3. Dugovi domaćinstva

Upitnik pokazuje da više od dvije trećine anketiranih građana uredno plaća svoje obaveze

kada su u pitanju komunalne usluge, struja i voda. Više od četrtine anketiranih su istovremeno imali dug ove vrste u proteklih godinu dana, dok se približno desetina anketiranih građana nije izjasnila po ovom

pitanju. Iskustva sa terena pokazuju da većina Dobojlija koji uredno plaćaju svoje obaveze ujedno imaju i najniža primanja po domaćinstvu, to je slično i u drugim opštinama/gradovima koje smo istraživali. Sa minimalnim primanjima građani ne smiju sebi dopustiti da imaju dug jer prilikom dospeljeća kamate više ne bi bili u stanju da se riješe duga. Drugi, koji ne žive na samom rubu ekonomske egzistencije mogu sebi priuštiti luksuz da uđu u dug.

1.4. Subjektivno ekonomsko naprezanje

Ukoliko ipak uporedimo grafikon o mjesečnim prihodima po domoćinstvu sa ovim gdje su anketirani građani rekli koliko im je teško pokrivati mjesečne troškove, dolazimo onda još

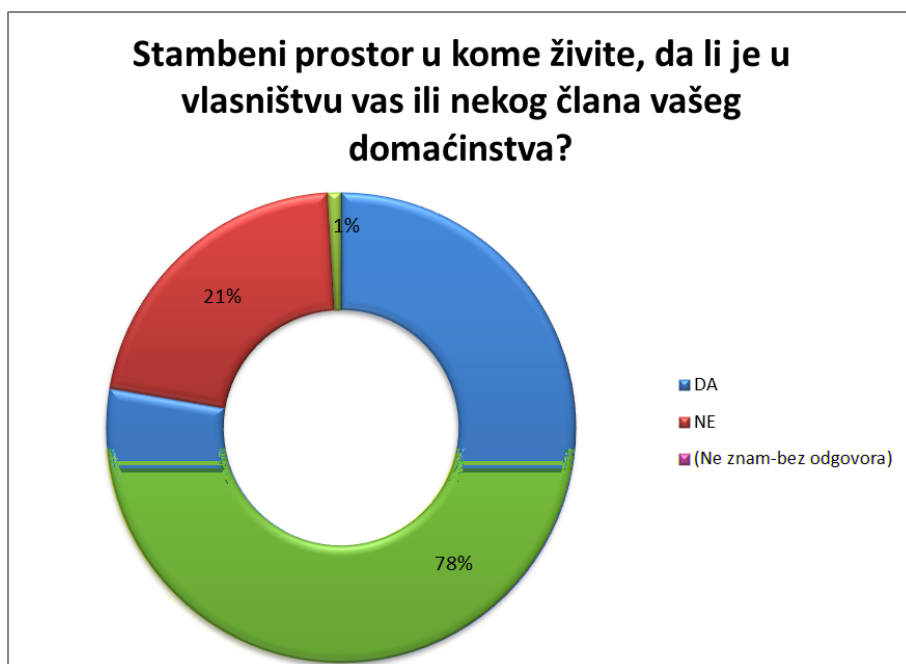
jasnije vidimo koliko se teško živi u Doboju. Prema rezultatima ankete 94% građana Doboja teško finansijski premosti mjesec dana. Njihova mjesečna primanja su takva da sa poteškoćama, teško ili sa velikim teškoćama izmiruju mjesečne obaveze. Kako smo vidjeli u dijelu koji se odnosi na komunalna dugovanja, ljudi sa najmanjim primanjima prvo izmiruju te obaveze pa tek onda kupuju hranu i odjeću. Samo 6% stanovnika Doboja je u stanju da lako podmiri mjesečne troškove života.

1.5. Prioriteti u opštini

Projekti poticaja zapošljavanju, socijalna zaštita i zdravstvena zaštita su i dalje tri glavna prioriteta za građane Doboja. Teška ekonomska situacija u osnovi je sva tri prioriteta. Pored toga građani su bili pitani i za putnu infrastrukturu za šta se takođe opredijelio značajan broj građana, te razvoj kulture, ulaganje u razvoj sporta, unapređenje komunalnih usluga i uređenje zelenih površina.

2. Stanovanje i lokalno okruženje

2.1. Vlasnička struktura

Gotovo četiri petine anketiranih stanuje u svom stanu ili u stanu koji je u vlasništvu nekog člana svoje porodice. Približno petina anketiranih su podstanari.

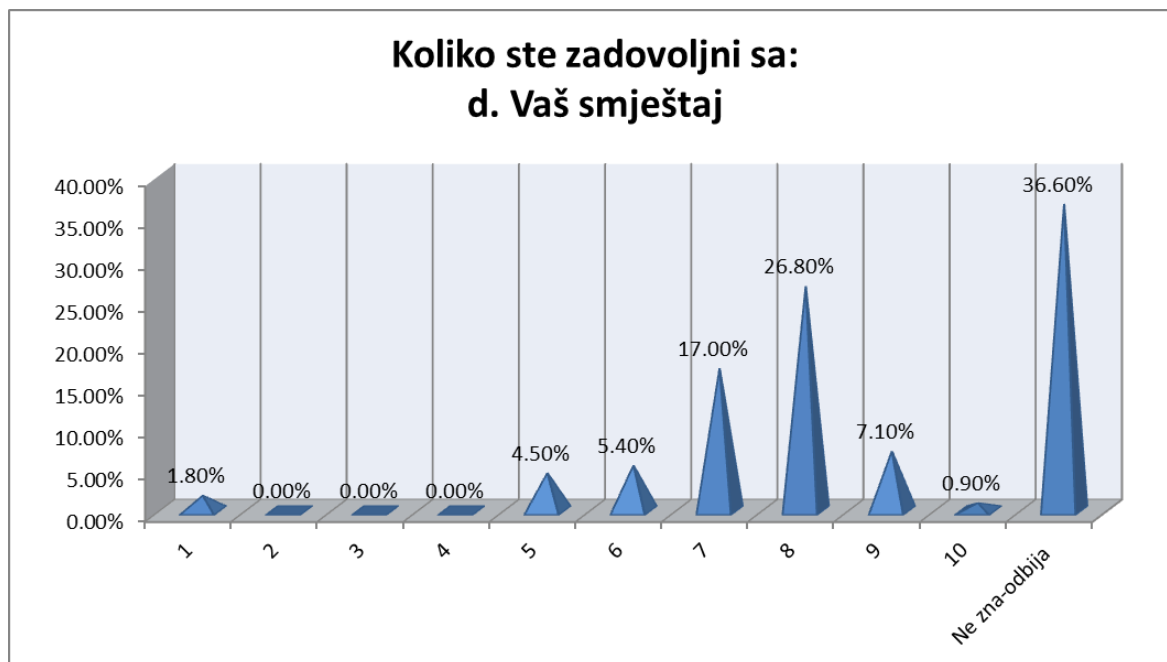
2.2. Životni prostor

Površina kuće/stana u kvadratnim metrima po domaćinstvu

	q-7a. Kolika je površina stambenog prostora u kome živite?								Ukupno
	10-30 m2	31-50 m2	51-70 m2	71-99 m2	100-150 m2	151-200 m2	201 m2 i više	Ne zna-odbija	
Doboj	0%	23%	47%	17%	3%	0%	0%	10%	100%

Najveći procenat anketiranih domaćinstava ima na raspolaganju stambeni prostor od 51-70m², približno polovina stanovništva. Zatim slijede stanovi od 31-50m², te oni preko 71m². Prosječna površina stambenog prostora u Doboju je 64.55m².

2.3. Zadovoljstvo stanovanjem

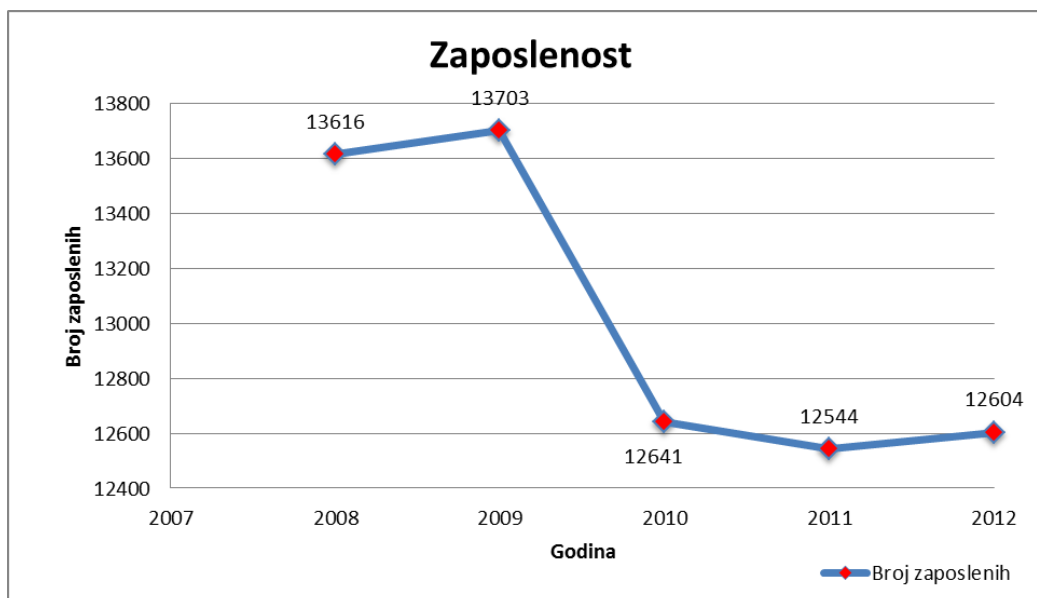
Prosječna ocjena zadovoljstva smještajem je 7.30. Više od trećine anketiranih su svoj smještaj ocijenili čistom desetkom. Zatim su slijedile ocjene osam, sedam, devet.

3. Obrazovanje, zaposlenje i vještine

3.1. Zaposlenost i nezaposlenost

a) Zaposlenost

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku⁵, na teritoriji Opštine Doboj u 2012. godini bilo je zaposlenih 12.604 stanovnika.

U odnosu na ranije godine (2010. - 2008.) uviđamo trend smanjenja zaposlenosti. U odnosu na 2011. godinu broj zaposlenih je blago povećan. Ali ako uporedimo aktuelno stanje u odnosu na stanje iz 2009. godine vidimo da je u Doboju izgubljeno 1099 radna mjesta, što predstavlja smanjenje zaposlenosti za približno 8% u poslednje tri godine.

b) Nezaposlenost

Zaključno sa danom 31.12.2012. broj nezaposlenih lica u Doboju je prema evidenciji Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske⁶ bio 11.796. U poređenju sa godinom dana ranije, kad aje na evidenciji bilo prijavljeno 11.771 lica, i dalje govorimo o trendu rasta nezaposlenosti. Takođe brine činjenica da je je najveći trend rasta nezaposlenih lica sa VSS. Prema podacima iz 2010. godine, na nivou Filijale Doboj je bilo prijavljeno 555 osoba sa visokom stručnom spremom, dok poslednji podaci pokazuju da 1195 lica sa visokom stručnom spremom traži posao, što predstavlja uvećanje za preko 100%. Visok rast nezaposlenosti lica sa VSS uviđamo i na drugim Filijalama u Republici Srpskoj što je signal loše upisne politike i koordinacije sa potrebama tržišta rada Ministarstva prosvjete, i(li) hiperprodukcije kadrova na privatnim fakultetima.

⁵ <http://www.rzs.rs.ba>

⁶ <http://www.zzzrs.net>

Aktivna ponuda radne snage sa evidencije nezaposlenih u periodu 2008-2012god.

Godina:	2008	2009	2010	2011	2012
Stanje na evidenciji:	9,909	11,193	11,231	11,771	11,796

Uzmemo li u obzir ukupan broj stanovnika, nalazimo da je nezaposlenost u Doboju 15.10%.

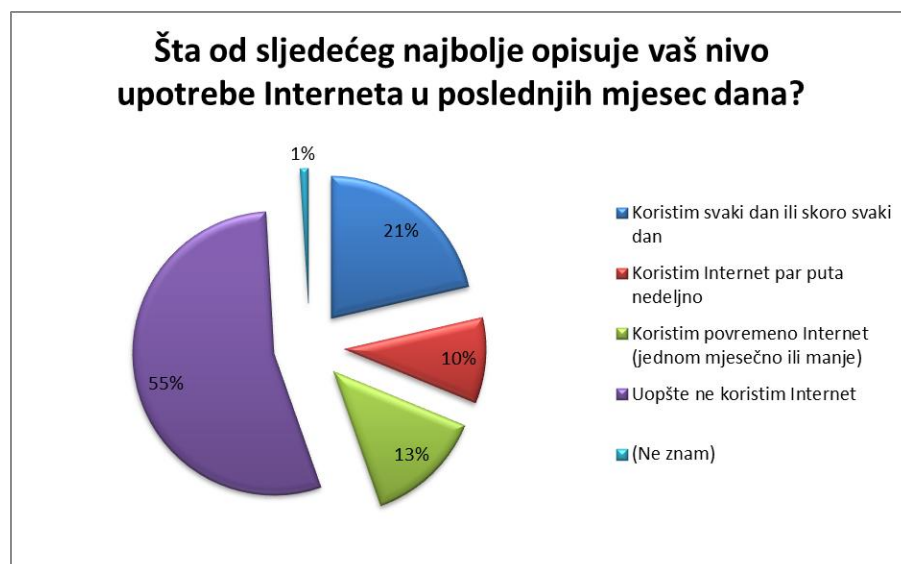
3.2. Uočena sigurnost posla

Ako bismo posmatrali odgovore samo onih anketiranih građana u Doboju koji su rekli da postoji mogućnost gubitka posla u narednih šest mjeseci, zaključili bismo da je situacija relativno stabilna. Ipak, preko polovine anketiranih su rekli da ne znaju

da li je to moguće ili nije. Da postoji mala mogućnost gubitka radnog mjesta smatra 14% anketiranih. Približno četvrtina anketiranih smatra da ima sigurno radno mjesto.

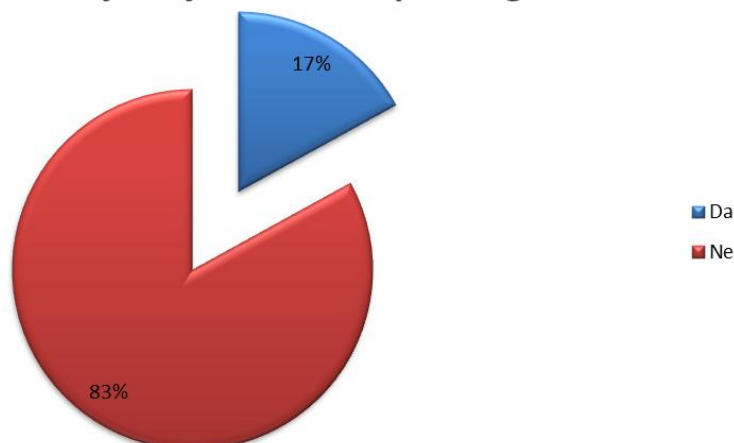
3.3. Obrazovanje i vještine

Posmatramo li grafikon na kojem je izražena učestalost upotrebe interneta prema podacima sprovedenog upitnika, vidimo i podatak da preko 40% stanovnika Doboja uopšte ne koristi internet. Manje od trećine anketiranih internet

koristi svaki dan, a isto toliko nekoliko puta sedmično ili rjeđe.

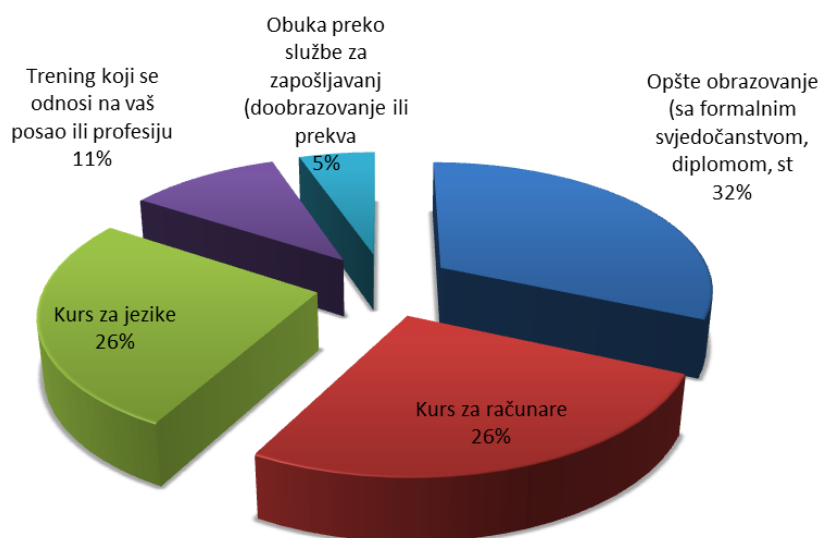
Da li ste imali neku vrstu doobrazovanja ili obuku u bilo koje vrijeme tokom prošle godine?

U proteklih godinu dana više od četiri petine anketiranih stanovnik Doboja nije prošao dodatnu obuku, odnosno završio nekakav dodatni kurs ili trening. Tek nešto manje od petine anketiranih građana je imalo ovakav vid obrazovanja.

U sledećem grafikonu vidimo koja vrsta dodatnog obrazovanja je bila najzastupljenija:

Kakav je kurs/doobrazovanje koji ste imali bio?

Trećina ispitanika su pohađali trening vezan za opšte obrazovanje, dok se jedna četvrtina anketiranih izjasnila da je pohađala kurs jezika i isto toliko kurs za računare. Kao i u drugim mjestima u BiH, obuke preko Javnih službi za zapošljavanje su bile prisutne u vrlo malom procentu, tek 5%.

Prema najstarijim dokumentima, u Doboju je postojao još u 16. i 17. vijeku centar za prepisivanje knjiga u susjednom manastiru Ozrenu. Najstarije škole na području oko Doboja, kao uostalom i u drugim našim krajevima, vezane su za vjerske centre, za crkve ili dzamije, što je naslijeđe srednjeg vijeka. Prema zvaničnim dokumentima Doboj je 1886. godine imao

prvu narodnu školu. Značajniji razvoj školstvo doživljava nakon 1945. godine i u kvantitativnom i u kvalitativnom smislu. Danas na području opštine Doboj egzistira 11 osnovnih matičnih škola, gdje nastavu pohađa oko 6.000 i šest srednjoškolskih ustanova u kojima se obrazuje oko 3.250.

Doboj početkom 21. vijeka postaje centar za razvoj visokog obrazovanja pa tako već danas imamo Saobraćajno tehnički fakultet, Visoku poslovno-tehničku školu i Slobomir P univerzitet sa šest odsjeka.

3.4. Izdvajanje iz budžeta za obrazovanje

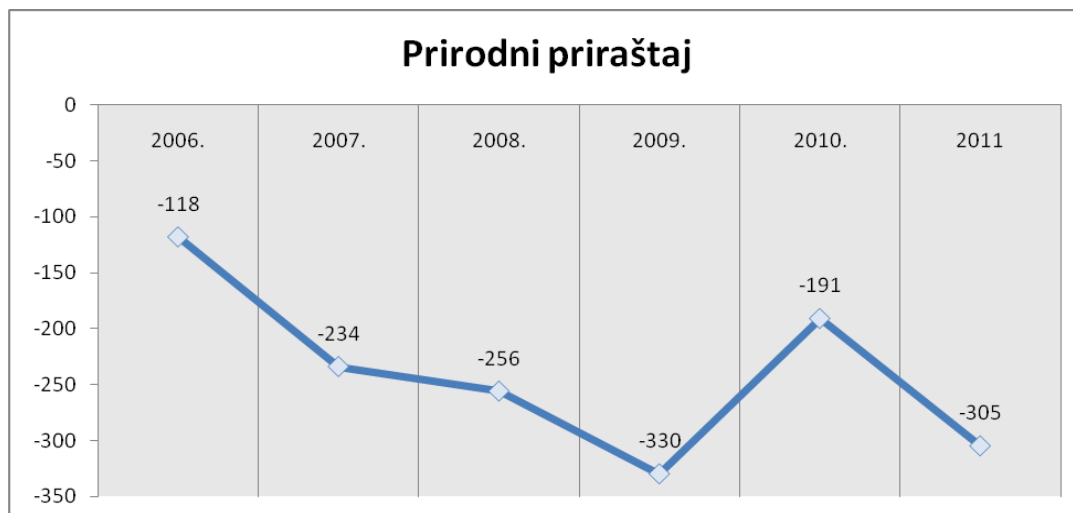
U 2012. godini za obrazovanje je izdvojeno 1.280.383 KM što predstavlja 2,71% u odnosu na budžetsku potrošnju u istoj godini. Izdvajanja iz gradskog budžeta za obrazovanje u 2011. godini su bila 1.398.909 KM ili 5,53% u odnosu na budžetsku potrošnju.

4. Struktura domaćinstva i odnosi u porodici

4.1. Demografske promene

Prirodni priraštaj stanovništva u opštini.

Prema procjeni Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske⁷, na teritoriji Opštine Doboj u 2010. godini živjelo je 77.967 stanovnika.

Prirodni priraštaj na području opštine Doboj u proteklih šest godina je neprekidno negativan. U 2009. godini je 330 ljudi više umrlo nego što je bilo živorođenih beba. Ovako negativna slika prirodnog priraštaja je nastavljena i u 2011. godini kada je za zabilježeno 305 više umrlih ljudi od živorođenih novih stanovnika Doboja.

U poređenju sa drugim posmatranim opštinama u BiH, Doboj je, poslije Bijeljine, najlošiji u pogledu prirodnog priraštaja.

⁷ <http://www.rzs.rs.ba>

4.2. Broj osoba po domaćinstvu

Broj osoba po domaćinstvu se svodi na prosječan broj osoba po domaćinstvu u opštini.

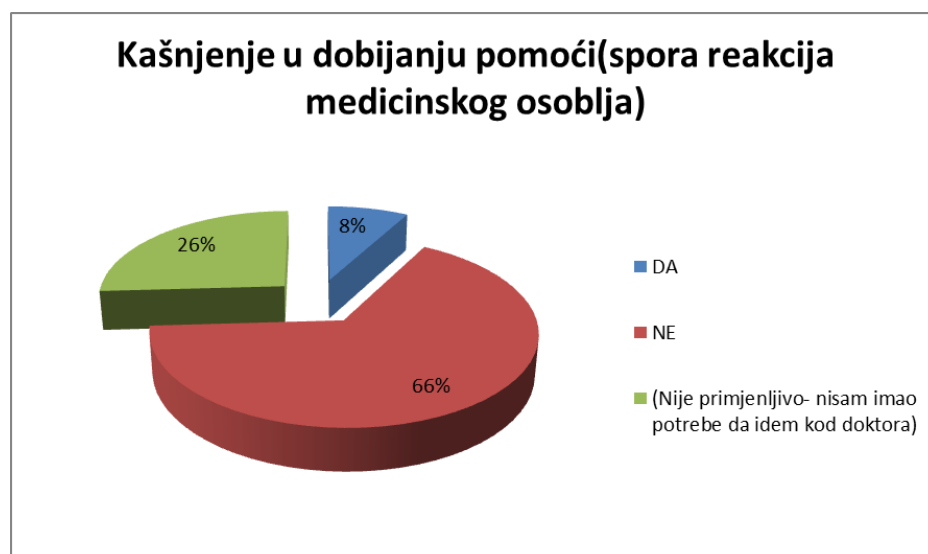
	q-6 Uključujući i vas koliko osoba živi u ovom domaćinstvu?								Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7	8	
Doboj	15%	32%	23%	17%	9%	4%	1%	0%	100%

Prosječan broj ljudi koji živi u jednom domaćinstvu na području opštine Doboj je 2.87. Ovakav podatak i iskustva sa terena nas navode na zaključak da veći broj mladih ljudi, usljed nedostatka zaposlenja i mogućnosti da zasnuju sopstvene porodice, ostaju u zajedništvu sa porodicom u kojoj su rođeni. U prilog zaključku ide i činjenica da je na području opštine Doboj izražen negativan prirodni priraštaj.

5. Zdravlje i zdravstvo

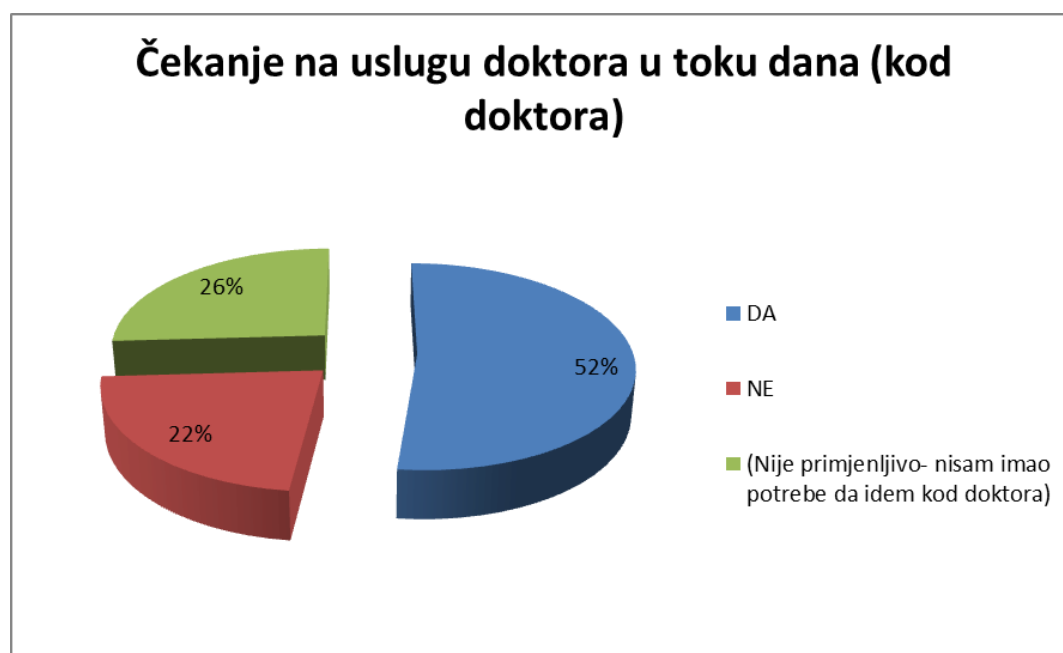
U sprovedenom istraživanju dio koji se odnosi na zdravlje i zdravstvo bio je podijeljen u dvije grupe pitanja. Prva grupa pitanja se odnose na kvalitet zdravstvenih usluga, odnosno da li su ispitanici imali problema kao što je kašnjenje u dobijanju pomoći i čekanje na uslugu doktora u toku dana. Druga grupa pitanja se odnose na pristupnost zdravstvenim ustanovama, to jeste da li su ispitanici imali problema da stignu do doktora, kao što su udaljenosti od ambulate ili troškovi odlaska kod doktora. S obzirom da je primarna zdravstvena zaštita organizovana kroz timove porodične medicine, i ambulate navedeni problemi trebalo bi da su svedeni na minimum.

5.1. Kvalitet zdravstvenih usluga

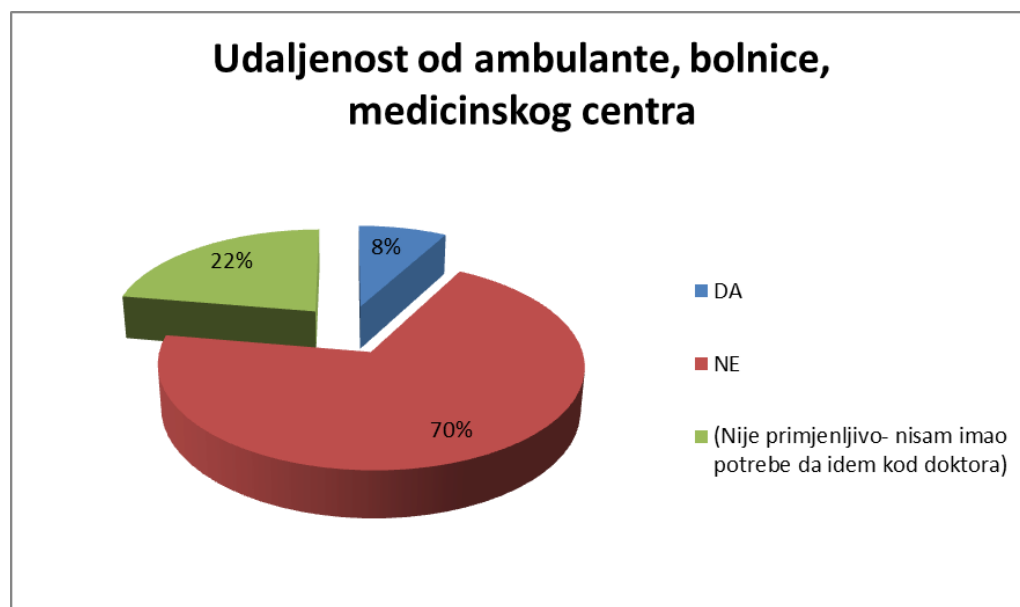
Kada govorimo o kašnjenju u dobijanju pomoći, anketirani građani Doboja uglavnom nemaju izražen problem ove vrste. Samo 8% anketiranih građana kaže da je reakcija medicinskog

osoblja bila spora.

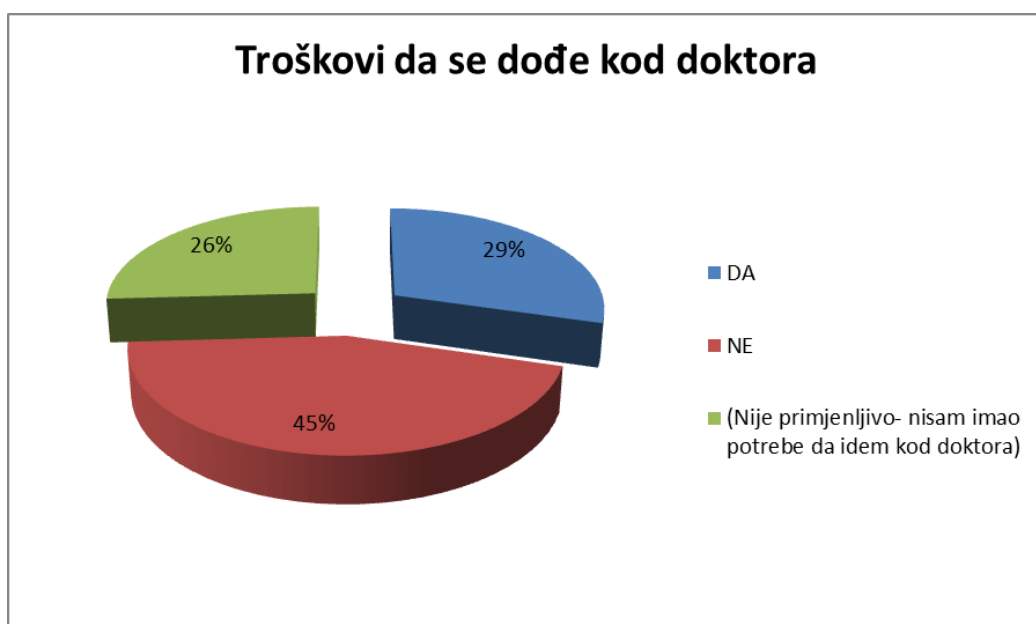

Da su gužve u ambulantama svjedoči više od polovine anketiranih građana koji su čekali na ljekarsku uslugu duže nego što su to očekivali. Tek nešto više od petine anketiranih kaže da nisu morali čekati na uslugu duže nego što su očekivali. Svaki četvrti anketirani je rekao da pitanje nije primjenljivo u njegovom slučaju, što znači da odavno nisu posjećivali ljekara.

5.2. *Pristupnost zdravstvenim ustanovama*

U odnosu na ranije godine, pristupačnost ambulant i drugih zdravstvenih objekata je unaprijeđena, pa se preko 70% anketiranih građana nije žalilo na problem ove vrste. Petina građana nije trebala posjećivati ljekara posljednjih godinu dana, dok su problem imali anketirani građani koji žive u ruralnim krajevima, ali i njih tek 8%.

Približno jedna trećina anketiranih ima problem s troškovima za liječenje. Razlozi ovome su niska primanja starije populacije koji u većem broju trebaju medicinsku pomoć i veća udaljenost bolnice za stanovnike ruralnih područja koji moraju izdvajati dodatna sredstva za prevoz što u konačnom poskupljuje samo liječenje. Pored toga, građani Doboja se žele na pojavu upućivanja pacijenata na privatne klinike radi pregleda. U razgovoru s građanima saznajemo da pojedini doktori upućuju pacijente na privatne klinike s obrazloženjem da bi morali jako dugo čekati na isti pregled u javnoj medicinskoj ustanovi. Građani izražavaju sumnju da se ovakve stvari dešavaju zbog toga da bi pojedine privatne klinike ostvarile veću zaradu, a da isti aparati koji postoje u javnim medicinskim ustanovama i na kojima je pregled znatno jeftiniji, nisu u dovoljnoj mjeri pristupačni pacijentima.

5.3. Broj ljekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

Ukupan broj ljekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, Doma zdravlja u Doboju je 64. Prema procijenjenom broju stanovnika opštine Doboje, jedan ljekar u primarnoj zdravstvenoj zaštiti dolazi na 1214 stanovnika.

5.4. Izdvajanje iz budžeta za zdravstvo

Dom zdravlja u Doboju ima dva centralna objekta u samom gradu u kojem su smještene sve službe ove ustanove i 22 ambulante porodične medicine u seoskom području. Za funkcionisanje primarne zdravstvene zaštite iz budžeta Grada je u 2012. godini izdvojeno 245.820 KM ili 0,52% ukupnih budžetskih rashoda. U poređenju sa 2011. godinom kada je izdvojeno 129.649 KM ili 0.51% od ukupnog budžetskog rashoda u toj godini, zapažamo da je trend budžetskog učešća ostao gotovo isti, ali da je ukupna suma novca uvećana za približno 90%.

6. Infrastruktura u opštini

6.2. Zadovoljstvo postojećom infrastrukturom

Infrastruktura	Zadovoljstvo postojećom infrastrukturom					
	Selo			Grad		
	Zadovoljan	Delimično zadovoljan	Nezadovoljan	Zadovoljan	Delimično zadovoljan	Nezadovoljan
Električna energija	79.4%	15.9%	3.2%	78.6%	17.9%	1.8%
Voda za piće	85.7%	14.3%	0.0%	85.7%	12.7%	1.6%
Kanalizacija	79.6%	18.4%	0.0%	63.5%	33.3%	1.6%
Grijanje	44.9%	53.1%	0.0%	11.1%	87.3%	1.6%
Školstvo	75.5%	16.3%	2.0%	71.4%	22.2%	6.3%
Zdravstvo	63.3%	28.6%	6.1%	49.2%	31.7%	19.0%
Putevi i ulice	71.4%	18.4%	6.1%	61.9%	27.0%	9.5%
Internet	18.4%	4.1%	2.0%	50.8%	9.5%	6.3%

U tabeli iznad je predstavljen stepen zadovoljstva/nezadovoljstva infrastrukturom na teritoriji grada Doboja. U sprovedenoj anketi izdvojili smo osam oblasti, te napravili podjelu između urbanog i ruralnog područja Grada. Kada je selo u pitanju nezadovoljstva gotovo da nije bilo. Ovo je neobična promjena s obzirom da je prošle godine više od polovine anketiranih izrazilo nezadovoljstvo zbog nepostojanja kanalizacionih sistema. Gradsko stanovništvo je izrazilo tek nešto veći stepen nezadovoljstva zdravstvenim uslugama, i to kao što vidimo u vezi sa čekanjem u ambulantama kod ljekara, dok su ostalim segmentima života zadovoljni. Prošle godine je preko 40% anketiranih izrazilo nezadovoljstvo putevima i ulicama, što je očito u izbornoj 2012. godini sanirano, te su građani sada zadovoljni.

7. Životna sredina

7.1. Životna sredina u lokalnom okruženju

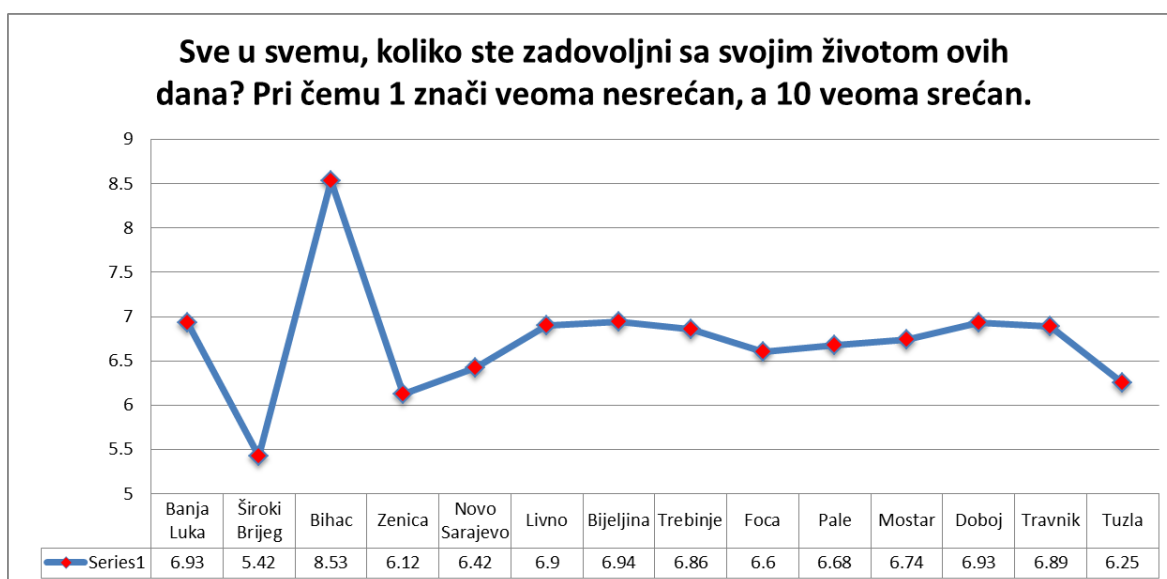
Da li imate razloga, da se žalite na neki od sljedećih problema?	Veoma mnogo razloga	Mnogo razloga	Neki razlozi	Nema razloga	(Ne znam)
Buka	0%	4%	30%	65%	1%
Zagađenje vazduha	0%	0%	26%	72%	2%
Divlje deponije	0%	0%	11%	87%	3%

Građani Doboja su prema provedenoj anketi zadovoljni svojom životnom sredinom i lokalnim okruženjem. Tek sporadična nezadovoljstva su vezana za buku, zagađenje vazduha ili divlje deponije.

8. Subjektivno bogatstvo

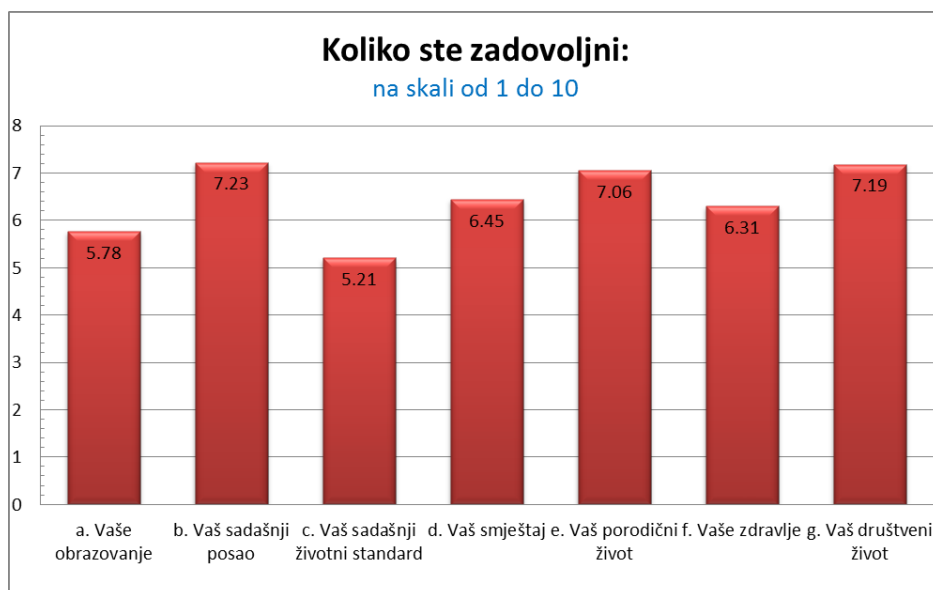
8.1. Zadovoljstvo životom

Zadovoljstvo životom

Prosječna ocjena zadovoljstva životom, anketiranih dobojlija iznosi 6.93. To je prosječna ocjena koju dijele i drugi stanovnici BiH, kada su u pitanju njihovi životi.

8.2. Komponente zadovoljstva životom

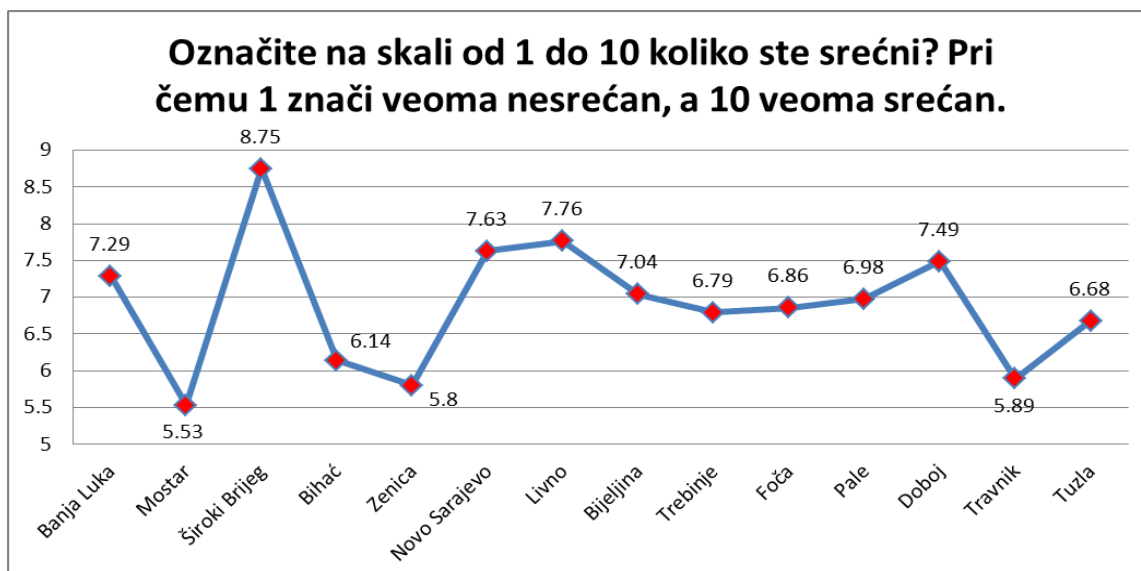

Najvišu prosječnu ocjenu, 7.23 su anketirani stanovnici Doboja dodijelili stepenu zadovoljstva u sadašnjem poslu. Zatim slijedi društveni život sa ocjenom 7.19 pa tek na trećem mjestu porodični život sa ocjenom 7.06.

Prošlogodišnja anketa je bila u znaku osjećaja

zadovoljstva porodičnim životom, ali ove godine vidimo da porodični život gube primat pred poslom i društvenim okruženjem.

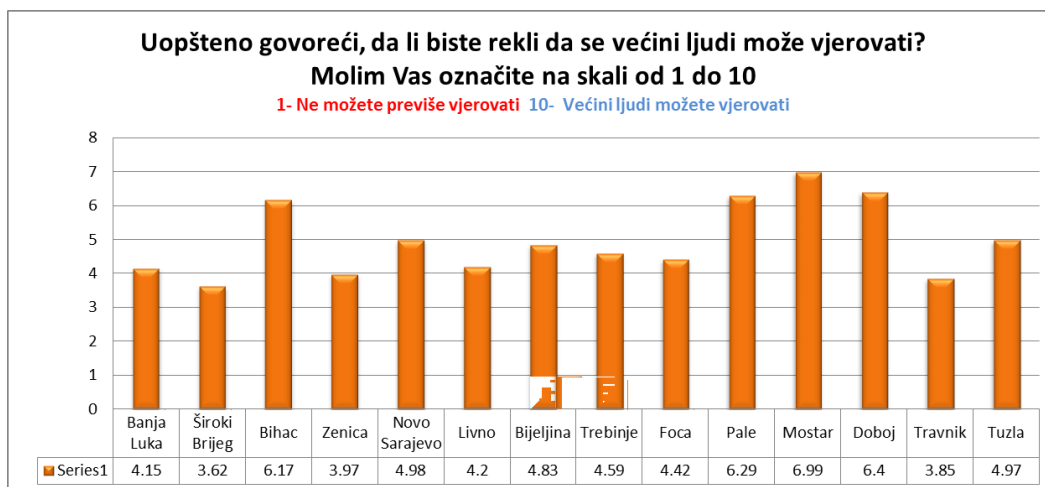
Najniža ocjena, 5.21 je dodijeljena životnom standardu. Ispitanici koji su učestvovali u anketi tvrde da teško žive i da uz velike teškoće izlaze na kraj sa mjesečnim troškovima. Putovanja, moderna i nova odjeć, udobni automobili, rješavanje stambenog pitanja i uopšte materijalna sigurnost, za većinu građana nije lako ostvarivo, a nekima je, nažalost, to tek nedosanjani san ili sjećanje na prošla vremena.

Iako je materijalna situacija loša a životni standard nizak, ljudi pronalaze sreću u nekim drugim životnim vrijednostima. Tako stanovnici Doboja svoju sreću ocjenjuju prosječnom ocjenom 7.49.

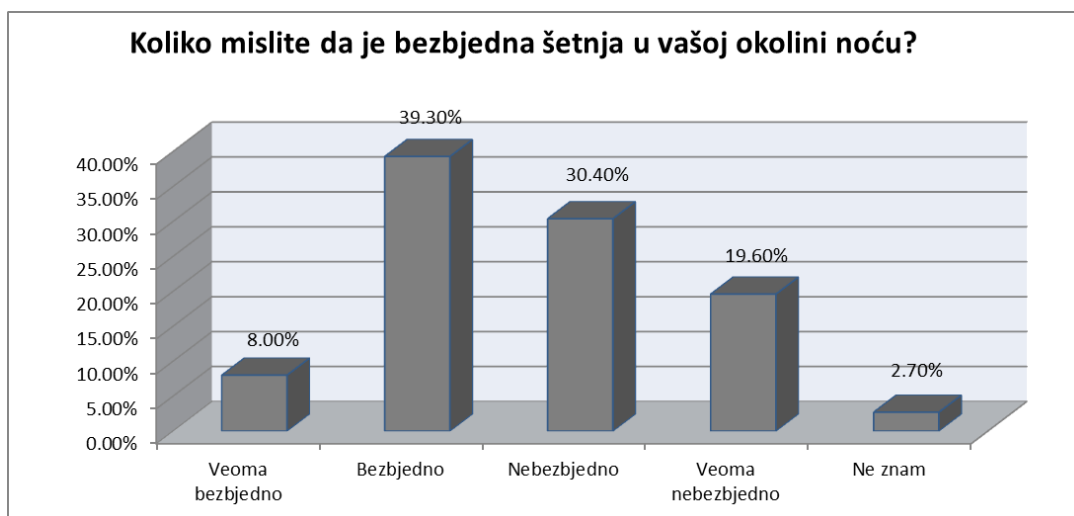
9. Uočeni kvalitet društva

9.1. Povjerenje u ljude

Pitanje o stepenu povjerenja prema drugim osobama/ljudima pokazuje snažnu krizu na tom polju u svim gradovima BiH koje smo posmatrali. Tako i stanovnici Doboja iako su drugi na listi sa najvećim povjerenjem prema drugima, ni oni ne prelaze prag povjerenja od 50%. Sudeći po odgovorima ispitanika, od dva čovjeka jednom se može vjerovati donekle a drugom nikako. Ovaj stepen nepovjerenja zasigurno sputava jedan zdrav i solidaran građanski nastup u javnom i privatnom životu, jer mnogi ljudi misle da će biti iznevjereni i da većina drugih ljudi igra na kartu ličnog interesa bez ustezanja da drugoga izmanipuliše. U istraživanjima, koje je podrazumijevalo razgovor sa ispitanicima kroz zadati Upitnik, primjećujemo da je nepovjerenje uslovljeno borbom za golu egzistenciju, prevareni žiranti, način zapošljavanja preko veza, podmitljivost i korupcija, te način prikupljanja glasova na izborima koji podrazumijeva velika obećanja i mala ispunjenja datih obećanja.

9.2. Bezbjedno susjedstvo

Subjektivni osjećaj bezbjednosti u gradu Doboju je znatno promijenjen u odnosu na prošlogodišnje anketiranje. Tačno polovina anketiranih se ne osjeća bezbjedno da šeta ulicama noću u svojoj bližoj okolini. Nešto manje od polovine stanovnika eđutim smatra da ne postoji razlog za strah, dok se manji broj anketiranih nije izjasnio po ovom pitanju.

9.3. Bezbjednost građana

Broj teških krađa na području grada Doboja raste iz godine u godinu, i to je razlog zašto građani osjećaju manju bezbjednost nego ranijih godina. U 2012. godini CJB je zabilježio 265 krivičnih djela teške krađe. Prema podacima za isti period 2011. godine evidentirano je ukupno 205 krivičnih djela teške krađe, dok je u 2010. godinu evidentirano 182 teške krađe. Za dvije godine, odnosno u period 2010-2012. godine, broj teških krađa u doboju je porastao za 83 ili za približno 46%.

Broj evidentiranih saobraćajnih nezgoda takođe raste. U 2012. godini zabilježeno je 480 saobraćajnih nezgoda, dok je u 2011. godini evidentirano 455, a godinu dana ranije 439 saobraćajnih nezgoda.

9.4. Javne usluge

Lokalna uprava kao servis građana

Broj zaposlenih u Administrativnoj službi Grada 2012. godine je bio 269 što je više za 29 nego godinu dana ranije kada je tu radilo 238 lica. S obzirom na procijenjeni broj stanovnika opštine Doboju, na svakog zaposlenog u Gradskoj upravi dolazi 289 stanovnika.

Što se tiče rashoda za bruto plate i doprinose zaposlenih u administrativnoj službi grada Doboja, primjetna je osjetna štednja u odnosu na godinu dana ranije. U 2012. godini je na ime bruto plata i doprinosa zaposlenih u gradskoj administraciji izdvojeno 6.029.989 KM što je za 696.600 KM manje nego u 2011. godini kada je za iste svrhe potrošeno 6.726.589 KM. U 2011. godini, je dodatnih 1.795.617 KM potrošeno na nadoknadu službenih troškova i dodatna primanja, dok je 2012. godine za ove svrhe potrošeno 960.564 KM, što predstavlja uštedu od 835.053 KM. Gledajući zbirno pomenute dvije budžetske stavke, u 2012. godini je sa 29 radnika više administrativna služba uštedjela 1.531.653 KM. Sa 30% budžeta u 2011. godini, koji je odlazio na plate i rashode zaposlenih u administraciji, u 2012. godini se dospjelo na 12,74% rashoda što je veliki pomak. Ipak, ovdje treba istaći jednu činjenicu, a to je da je budžet u 2012. godini bio u deficitu za 6.232.762 KM i da je u istoj godini zadužen za dodatnih 10.000.000 KM. Tako su budžetski rashodi u 2012. godini bili veći nego u 2011. godini za 22.023.807 KM. Ova ogromna rashodovana suma novca u 2012. godini realno objašnjava i velika procentualna smanjenja budžetskih izdvajanja za plate i naknade zaposlenih u administraciji. Ipak, ono što su realne uštede i što zaslužuje pohvalu jeste izraženo u sumi novca od 1.531.653 KM. Takođe valja napomenuti i da je Odlukom Gradonačelnika, koju je verifikovala i Gradska skupština 21. decembra 2012. godine,

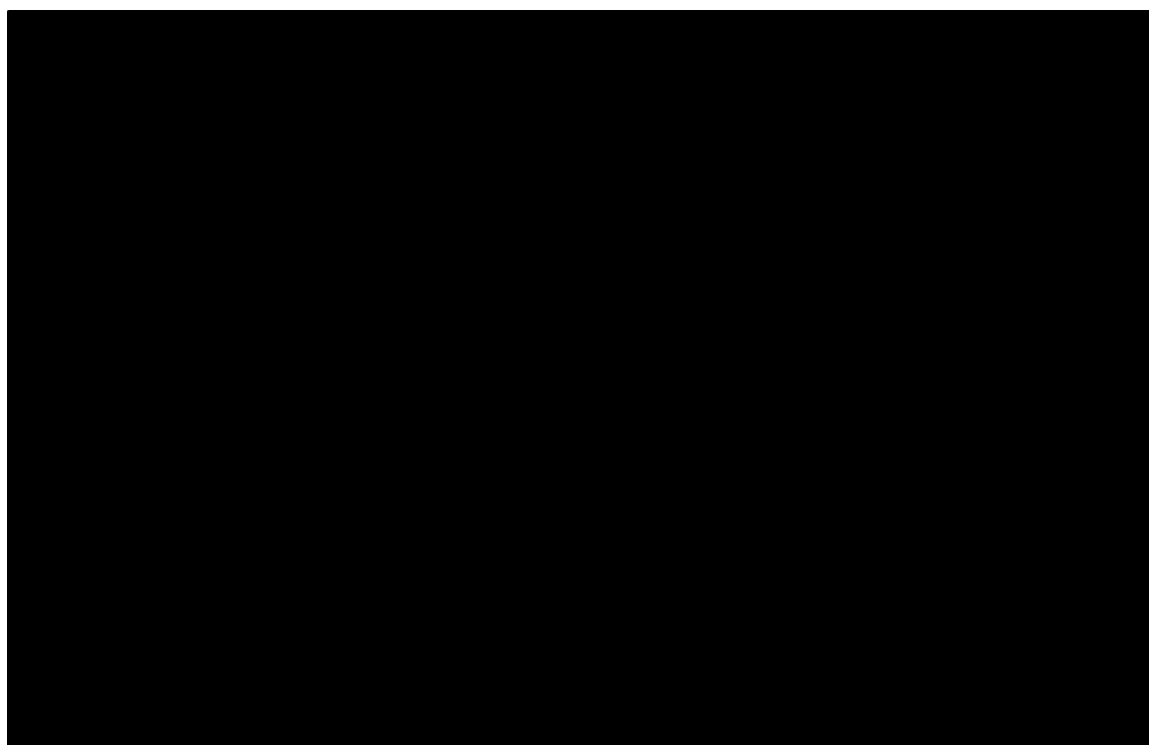
predviđeno je da se smanji broj zaposlenih za 30% u lokalnoj upravi, ali je budžet za plate zaposlenih u 2013. godini manji tek za 1% nego u 2012. godini.

Od ranijih 890 KM mjesečnog paušal prihoda odbornika u SO Doboje, članom 4. „Odluke o određivanju novčane naknade odbornicima Skupštine Grada i članovima radnih tijela Skupštine“ s kraja 2012. godine, odborniku se utvrđuje novčana naknada u mjesečnom paušalnom iznosu od 790,00 KM. Ipak ova odluka, nije smanjila ukupna primanja odbornika, odnosno moguće je da ih je povećala, jer već članom 5. Odbornik ima pravo na dodatnu naknadu za:

- a/ pripreme i prisustvo sjednicama Skupštine 10% od paušalnog iznosa,
- b/ prisustvo zaključenju braka (po ovlaštenju Skupštine) 10% od paušalnog iznosa,
- v/ prisustvo na javnim raspravama 10 % od paušalnog iznosa,
- g/ učešće u radu stalnog radnog tijela Skupštine iz reda odbornika u jednoj od komisija 10% od paušalnog iznosa.

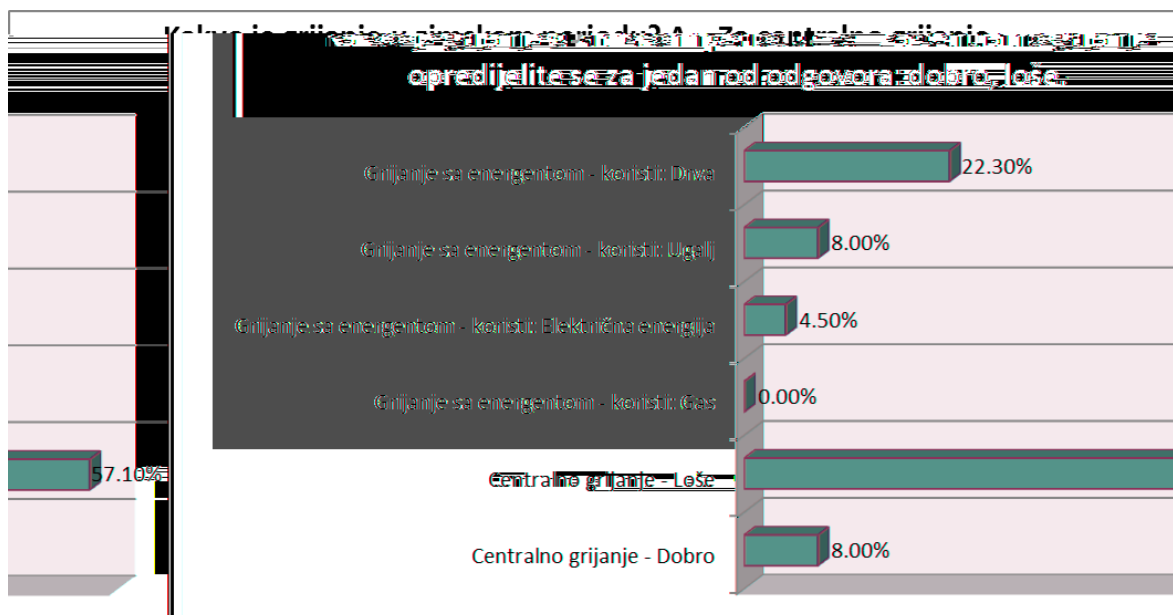
Na spisku grada Doboja nalazimo 78 mjesnih zajednica. Izdvajanja za rad mjesnih zajednica u 2012. godini su bila 50.756 KM ili 0,001% budžetskih rashoda u istoj godini. Ipak, ovaj iznos u odnosu na 2011. godinu kada je izdvojeno 28.320 KM predstavlja vidljivo povećanje sredstava. Međutim, poređenja radi, u 2010. godini za rad MZ je izdvojeno 251.279 KM.

Kvalitet usluga opštinskih funkcija

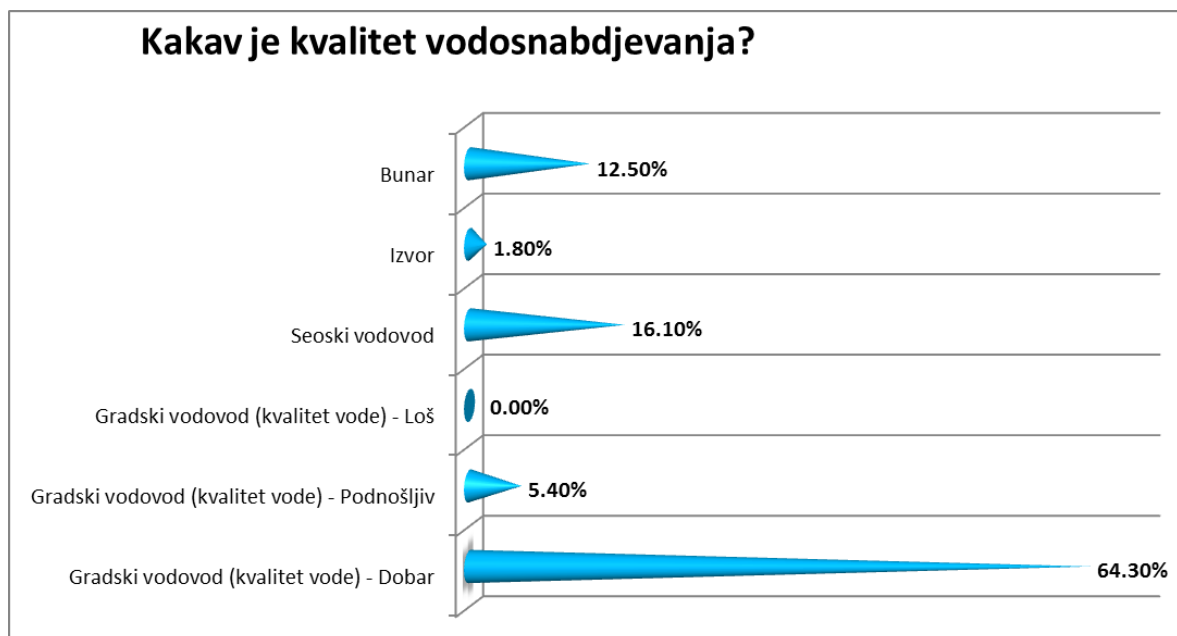
Prema rezultatima ankete više od polovine građana Doboja je zadovoljno uslugama gradskih funkcija. Nezadovoljnih je samo 10% anketiranih, dok 38% anketiranih nema odgovor na ovo pitanje.

Grijanje u zimskom periodu

Za razliku od prošle godine, kada građani nisu imali primjedbe na isporuku i kvalitet toplotne energije, ove godine su građani iskazali visoko nezadovoljstvo radom toplane. Cijenja grijanja je 1.95 KM/m² i plaća se šest mjeseci u sezoni grijanja.

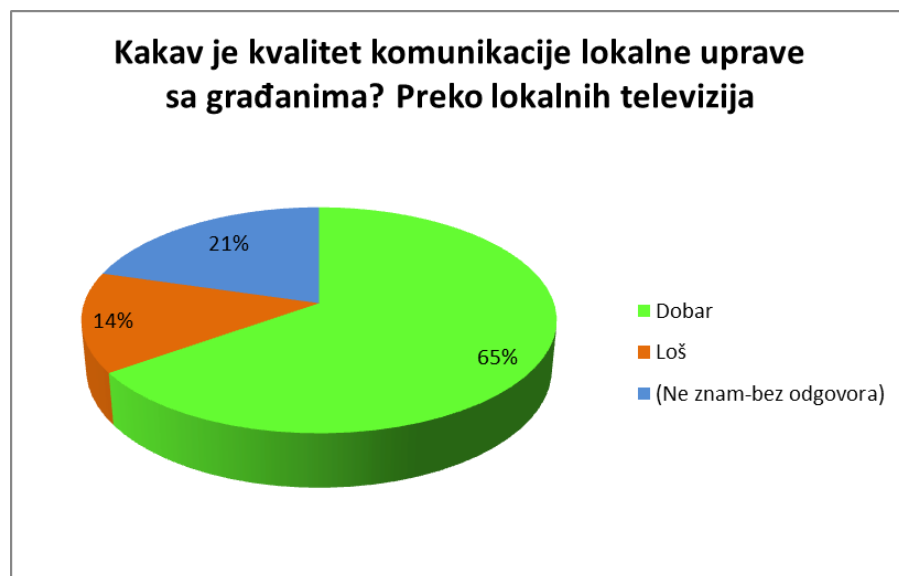
Kvalitet vodosnabdjevanja

Stanovnici Doboja, fizička lica, plaćaju 0.90 KM/m² stana vodu za piće i dodatnih 0.43 KM/m² za kanalizaciju. U ovu cijenu je uračunat PDV i ukupna cijena za vodovod i

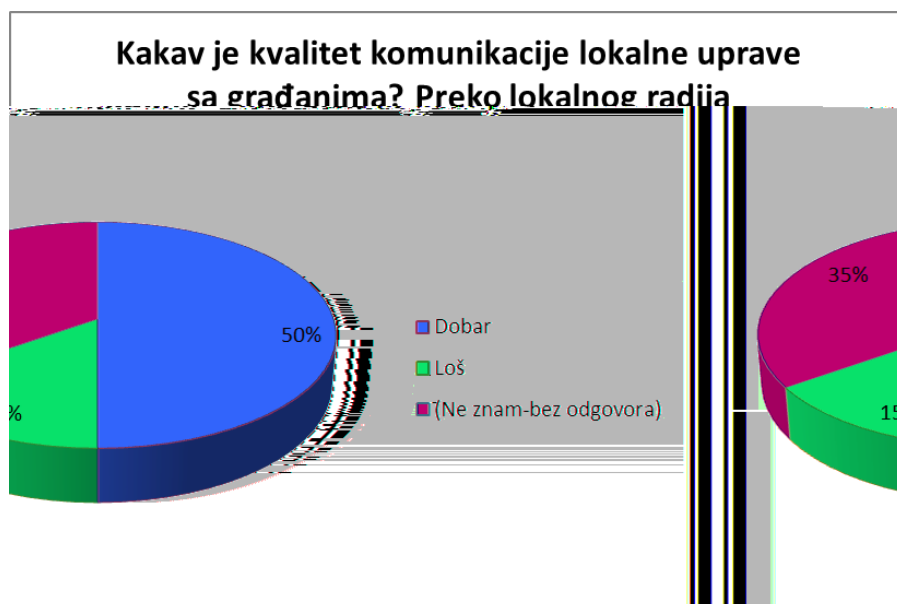
kanalizaciju iznosi 1,33 KM/m² stambenog prostora. Prema rezultatima ankete kvalitet vodosnabdijevanja u Doboju je dobar.

Kvalitet komunikacije lokalne uprave i građana

Kvalitet komunikacije lokalne uprave i građana, anketirani građani većinom ocjenjuju kao dobar. I ovo je promjena u odnosu na prošlu godinu kada su građani uglavnom loše ocijenili ovaj vid komunikacije lokalnih vlasti sa njima.

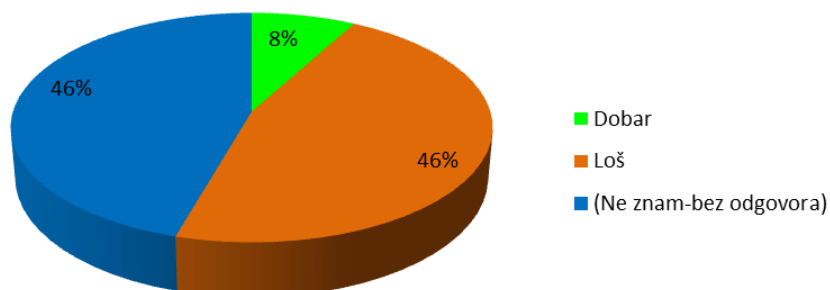
Tačno polovina ispitanih kaže da je komunikacija putem lokalnog radija takođe dobra, dok se više od trećine anketiranih ne izjašnjava po ovom pitanju. Zamjerke na kvalitet komunikacije putem lokalnog radija je uputilo 15% anketiranih građana.

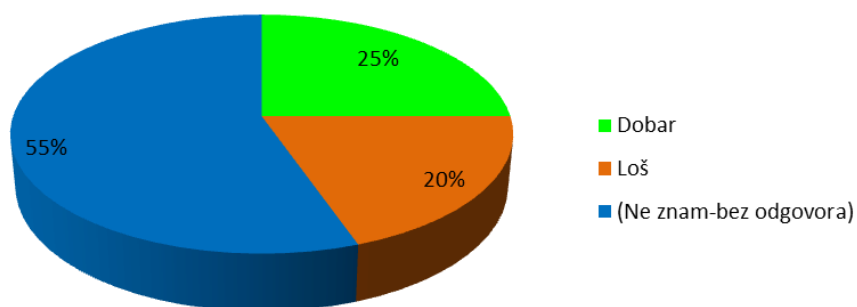
Iako su lokalni radio i televizija imali prolaznu ocjenu građana, stanje sa neposrednom komunikacijom putem javnih nastupa je veoma loša. Gotovo polovina građana smatra ovaj vid komunikacije lošim, dok isto toliko građana ne zna šta da kaže je nisu imali

priliku da čuju za takve nastupe niti su učestvovali u njima. Tek 8% građana smatra ovaj vid komunikacije dobrim.

Kakav je kvalitet komunikacije lokalne uprave sa građanima? Javni nastupi (tribine, i sl)

Kakav je kvalitet komunikacije lokalne uprave sa građanima? Preko lokalne štampe

Više od polovine građana nema odgovor na pitanje o kvalitetu komunikacije lokalnih vlasti i građana putem štampe. Ipak, od onih koji prate lokalnu štampu, malo više je onih koji komunikaciju ocjenjuju dobrom. Tako

jedna četvrtina anketiranih građana daje prolaznu ocjenu komunikaciji preko štampe, dok jedna petina smatra ovaj vid komunikacije lošim.

9.5. Kultura, sport, rekreacija, turizam, NVO

Zadovoljstvo sa ponuđenim kulturnim sadržajem

Institucija kulture	Zadovoljstvo ponuđenim kulturnim sadržajem					
	Zadovoljan		Uglavnom zadovoljan		Nezadovoljan	
	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.
Pozorište	12%	6%	53%	3%	12%	11%
Muzej	18%	2%	51%	5%	12%	9%
Biblioteka	42%	3%	39%	5%	1%	8%
Galerija	12%	4%	35%	5%	3%	5%
Koncert	7%	0%	24%	5%	29%	18%

Ove godine se generalno mali broj anketiranih građana izjasnio o stepenu zadovoljstva ponuđenim sadržajima kulture. Ono jedino što iz ovogodišnjih pokazatelja zapada za oči jeste nezadovoljstvo brojem koncerta u gradu.

Zadovoljstvo sa ponuđenim sportskim sadržajem

Nešto više od polovine anketiranih ili 57% se izjasnilo o zadovoljstvu, odnosno nezadovoljstvu postojećim mogućnostima za bavljenje sportom u njihovom gradu. Prema

statistici anketiranih, 42% smatra da postoji zadovoljavajuća infrastruktura za sport i rekreaciju dok 15% njih smatra da uslovi nisu adekvatni.

Izdvajanje iz budžeta za rekreaciju, kulturu i religiju

Izdvajanje iz budžeta za rekreaciju, kulturu i religiju u gradu Doboju u 2012. godini su bila 4.073.621 KM ili 8,61%, dok su u 2011. godini prema funkcionalnoj klasifikaciji budžeta izdvajanja za ovu namjenu bila 2.303.000 KM ili 9,10% ukupnih budžetskih sredstava.

III POREĐENJE MEĐU POSMATRANIM GRADOVIMA I OPŠTINAMA

1. Poređenje među posmatranim opštinama i gradovima po setovima indikatora objektivnog kvaliteta života

1.1. Ekonomska situacija

Grad/Opština	Broj bodova (max 14,4)
Banjaluka	10,44
N. Sarajevo	9,522
Š. Brijeg	8,899
Mostar	7,41
Livno	6,239
Travnik	5,713
Zenica	5,622
Doboj	5,291
Bihać	5,204
Bijeljina	5,108
Tuzla	4,97
Trebinje	4,489
Foča	3,997
Pale	3,378

Ovaj set indikatora uključivao je sljedeće indikatore čija je vrijednost ulazila u izračunavanje kvaliteta života građana: nivo prihoda (BDP, prihodi po domaćinstvu), nivo siromaštva, dugove domaćinstva, subjektivno ekonomsko naprezanje (sastavljanje „kraja s krajem“), i prosječnu platu u opštini.

BDP po glavi stanovnika u opštinama⁸ za 2011. godinu varirao je od 5.600 i 5.844 KM u Foči i Doboju, do 10.963 i 18.827 u Banjaluci i Novom Sarajevu. Ove opštine/gradovi zauzimale su slične pozicije i kada je u pitanju istraživanje provedeno godinu dana ranije, s tim što je generalno u većini opština došlo do blagog povećanja BDP-a nakon godinu dana. Nivo BDP-a u svim opštinama u 2011. godini dat je u Aneksu 3, tabela 3.

Prema rezultatima istraživanja, najveće prosječne prihode po domaćinstvu ostvaruju stanovnici Širokog Brijega, oko 1.655 KM mjesečno, dok je ovaj iznos najmanji u Palama, oko 565 KM. Istovremeno, procenat domaćinstava sa prihodom manjim od 600 KM u Širokom Brijegu je 6,3%, a u Bihaću preko 40%.

Najveća prosječna neto plata u posmatranim opštinama u 2012. godini bila je u Novom Sarajevu, 1.038 KM, dok je najniža prosječna plata u Travniku, 694 KM. Ove dvije lokalne zajednice bile su na čelu, odnosno začelju liste i u istraživanju provedenom godinu dana ranije.

Najveći broj ispitanika koji je imao većih poteškoća “sastaviti kraj s krajem” je na području opština Trebinje, Pale i Foča, a upravo ove opštine bile su na začelju tabele i u istraživanju provedenom godinu dana ranije. Grad Banjaluka nalazi se najbolje pozicioniran po ovom istraživačkom pitanju kako ove, tako i prošle godine.

⁸ U vrijeme finalizacije izvještaja nije bilo dostupnih podataka za 2012. godinu. Za procjenu BDP-a po opštinama korišćena formula Federalnog zavoda za razvoj, gdje se kao ulazni podaci koriste broj zaposlenih i prosječna plata u opštini i entitetu, te BDP entiteta.

Najveću učestalost dugovanja (za plaćanje računa, komunalije, struja, itd.) domaćinstva imali su ispitanici na području Pala, Mostara i Foče, a najpovoljnija situacija po ovom parametru bila je u Travniku i Širokom Brijegu.

Ovaj set indikatora, od ukupno 80 bodova za objektivni kvalitet života, maksimalno je mogao odnijeti 14,4 bodova i u tom smislu predstavlja najznačajniji od 8 setova indikatora. Rang lista posmatranih opština prema ovom setu indikatora data je u tabeli.

1.2. Stanovanje i lokalno okruženje

Grad/Opština	Broj bodova (max. 9,6)
Š. Brijeg	8,804
Livno	6,889
N. Sarajevo	6,815
Tuzla	6,717
Travnik	6,667
Pale	6,625
Doboj	6,624
Banjaluka	6,533
Bijeljina	6,504
Mostar	6,369
Bihać	6,365
Trebinje	6,351
Foča	6,337
Zenica	6,114

Ovaj set indikatora uključivao je sljedeće indikatore čija je vrijednost ulazila u izračunavanje kvaliteta života građana: vlasnička struktura domaćinstava (lično vlasništvo, najam), površina stambenog prostora i lično zadovoljstvo ispitanika vlastitim smještajem.

Prema rezultatima istraživanja, prosječna površina stambenog prostora u svim posmatranim opštinama je 73m². Najveću prosječnu kvadraturu stambenog prostora imaju ispitanici u Širokom Brijegu, čak 130m², dok u ostalim posmatranim gradovima ona varira od 63m² do 76m². U svim opštinama, prosječna ocjena sopstvenog smještaja na skali od 1 do 10 bila je iznad 5, i to najniža u Zenici (5,7) a najviša u Širokom Brijegu (8,8). Najveći pad u odnosu na istraživanje provedeno godinu dana ranije napravila je Zenica, sa 2. na posljednje mjesto, dok je Široki Brijeg zadržao prvu poziciju.

Ovaj set indikatora, od ukupno 80 bodova za objektivni kvalitet života, maksimalno je mogao odnijeti 9,6 bodova.

Rang lista posmatranih opština prema ovom setu indikatora data je u tabeli.

1.3. Zaposlenje, obrazovanje i vještine

Ovaj set indikatora uključivao je sljedeće indikatore čija je vrijednost ulazila u izračunavanje kvaliteta života građana: zaposlenost, izdvajanja iz budžeta za obrazovanje, uočena sigurnost posla (procjena vjerovatnoće za gubitak zaposlenja), te obrazovanje i vještine (korišćenje interneta, stručno usavršavanje i razne obuke).

Grad/Opština	Broj bodova (max. 12)
Š. Brijeg	9,441
Banjaluka	8,302
Trebinje	7,784
Mostar	7,759
N. Sarajevo	7,529
Tuzla	6,965
Zenica	6,022
Bijeljina	5,295
Travnik	5,264
Livno	5,079
Pale	5,031
Bihać	4,55
Doboj	4,348
Foča	2,97

U svim posmatranim opštinama, izuzetno je nizak procenat onih koji su u 2012. godini imali neki dodatni vid obrazovanja (u prosjeku 17% od broja ispitanih), u vidu kurseva, treninga, i sl., što je ipak blago povećanje u odnosu na 2011. godinu kada je taj procenat bio ispod 15%. Od malog broja ispitanika koji su imali kurseve i

obuke, većina se odnosila na obuke vezane za sadašnji posao i strane jezike, zatim računare. Indikativno je da je vrlo mali broj ispitanika prošao obuke doobrazovanja i prekvalifikacije zavoda za zapošljavanje (3,9%).

Internet svakodnevno koristi skoro 70% ispitanika na području Grada Banjaluka, dok je u Bihaću i Foči takvih ispod 15%, a čak 65% - 70% ispitanika u ovim opštinama odgovorilo je da uopšte ne koristi internet.

Ovaj set indikatora, od ukupno 80 bodova za objektivni kvalitet života, maksimalno je mogao odnijeti 12 bodova. Rang lista posmatranih opština prema ovom setu indikatora data je u

1.4. Struktura domaćinstva i odnosi u porodici

Opština/Grad	Broj bodova (max. 12,8)
Banjaluka	11,443
Š. Brijeg	10,771
Zenica	10,01

Mostar	9,619
N. Sarajevo	9,274
Tuzla	8,966
Livno	8,774
Travnik	8,749
Pale	8,531
Bihać	8,275
Foča	7,597
Trebinje	7,386
Doboj	6,093
Bijeljina	5,203

Ovaj set indikatora, zbog specifičnosti i širine oblasti koju obuhvata, uključivao je samo 2 ključna indikatora, i to prirodni priraštaj stanovništva i zadovoljstvo porodičnim životom.

Prema rezultatima istraživanja, od posmatranih 14 opština, 9 ima negativan prirodni priraštaj. Među ostalima sa pozitivnim prirodnim priraštajem, najbolja situacija je u Banjaluci i Zenici, iako se u većini opština može konstatovati pogoršanje u odnosu na 2011. godinu, što je i generalni trend u većini opština u posljednjih nekoliko godina.

Zadovoljstvo porodičnim životom u prosjeku je u svim opštinama dobilo relativno visoku ocjenu na skali od 1 do 10, i ona se kreće od oko 6,5 u Bihaću i Trebinju, pa do 8,5 u N. Sarajevu i 9,4 u Širokom Brijegu.

Broj članova po domaćinstvu u posmatranim opštinama varira od oko 2 u Bihaću, do oko 3,5 u Širokom Brijegu i Mostaru, međutim, nije jednostavno dati kvalifikaciju u kojoj mjeri uticaj na vrijednost ovog indikatora ima nizak prirodni priraštaj, a u kojoj mjeri stepen odvajanja mladih i zasnivanje porodice.

Ovaj set indikatora, od ukupno 80 bodova za objektivni kvalitet života, maksimalno je mogao odnijeti 12,8 bodova. Rang lista posmatranih opština prema ovom setu indikatora data je u tabeli.

1.5. Zdravlje i zdravstvo

Opština/Grad	Broj bodova (max. 13,6)
Trebinje	12,708
Bijeljina	12,64
Foča	9,997
Livno	9,474
Pale	9,474
Banjaluka	9,202
Doboj	8,697
Tuzla	8,534
N. Sarajevo	8,244
Bihać	7,771
Travnik	7,556
Mostar	7,101
Š. Brijeg	6,755
Zenica	6,047

Ovaj set indikatora uključivao je sljedeće indikatore čija je vrijednost ulazila u izračunavanje kvaliteta života građana: ocjena kvaliteta zdravstvenih usluga i pristupačnost zdravstvenih ustanova, broj ljekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (PMZ), te budžetska izdvajanja za zdravstvo.

Prema rezultatima istraživanja, najpovoljniji omjer broja stanovnika na jednog ljekara u PMZ je u Mostaru, gdje na oko 550 stanovnika dolazi 1 ljekar, što je značajno poboljšanje u odnosu na istraživanje provedeno godinu dana ranije. Slijede Trebinje i Novo Sarajevo, a najnepovoljnija situacija je u opštinama Livno i Bihać, gdje na oko 1.300 stanovnika dolazi 1 ljekar u PMZ. Ipak, može se konstatovati da je u većini posmatranih opština blago poboljšan omjer ljekara i broja stanovnika u odnosu na period od prije godinu dana.

Zadovoljstvo pruženim zdravstvenim uslugama temeljeno je na pitanjima koja su se odnosila na troškovima da se dođe

1.7. Životna sredina

Opština/Grad	Broj bodova (max. 4,8)
Pale	4,8
Livno	4,486
Doboj	4,392
Š. Brijeg	4,375
Travnik	4,255
Tuzla	4,093
Bijeljina	3,995
N. Sarajevo	3,987
Foča	3,976
Trebinje	3,923
Banjaluka	3,367
Bihać	2,967
Zenica	2,536
Mostar	1,981

Ovaj set indikatora, zbog specifičnosti i širine oblasti koju obuhvata, uključivao je samo 3 ključna indikatora vezana za životnu sredinu u lokalnom okruženju, odnosno žalbe građana na zagađenost vazduha, buku i divlje deponije.

Najviše razloga za žalbe na zagađenje vazduha imali su ispitanici na području Zenice i Mostara, a najmanje u Palama, Livnu i Širokom Brijegu. Na buku se u najvećoj mjeri žale ispitanici sa područja Mostara, gdje je istovremeno i najveći problem sa divljim deponijama. Ovakav stav ispitanika sa područja Mostara bio je prisutan i prilikom istraživanja koje je sprovedeno godinu dana ranije. Istovremeno, opština Pale zadržala je i osnažila poziciju lokalne zajednice sa najboljim stanjem po pitanju životne sredine, gdje 100% ispitanika nije imalo razloga da se žali ni na jedan od tri uključena parametra.

1.8 Uočeni kvalitet društva

Opština/Grad	Broj bodova
Pale	4,893
Š. Brijeg	4,549
Doboj	4,384
Foča	4,263
Trebinje	4,252
Livno	4,16
Zenica	4,135
Bijeljina	3,806
Tuzla	3,781
Banjaluka	3,774
Travnik	3,742
N. Sarajevo	3,283
Bihać	3,224
Mostar	2,816

Ovaj set indikatora uključivao je sljedeće indikatore čija je vrijednost ulazila u izračunavanje kvaliteta života građana: povjerenje u ljude, bezbjedno susjedstvo, bezbjednost građana (opšta bezbjednost i bezbjednost u saobraćaju), javne usluge (efikasnost i efektivnost lokalne uprave kao servisa građana, komunalne usluge), kultura, sport i rekreacija.

Rezultati istraživanja govore da je generalno u svim posmatranim opštinama nizak nivo povjerenja u ljude, što govori između ostalog o opštoj slici bosanskohercegovačkog društva. Ipak, došlo je do blagog poboljšanja u odnosu na istraživanje provedeno godinu dana ranije, kada je samo u jednoj od posmatranih opština data prosječna ocjena iznad 5, a na skali od 1 do 10. U ovogodišnjem istraživanju, ispitanici na području opština Pale, Doboj, Foča i Široki Brijeg dali su ocjene između 6 i 7. Najniža prosječna ocjena

stepena povjerenja u ljude data je u Mostaru, 3,6.

U poređenju sa brojem stanovnika, najveći broj teških/provalnih krađa zabilježen je u Tuzli, gdje je ukupan broj teških krađa u 2012. godini nešto preko 1.300, odnosno jedna krađa na

100 stanovnika, što je ipak značajno smanjenje u odnosu na 2011. godinu¹⁰. Skoro isti odnos je i u Novom Sarajevu, koje je istovremeno i u najlošijem položaju po pitanju saobraćajnih nezgoda, 1860 nezgoda ili jedna na 40 stanovnika – skoro identično kao i 2011. godine. Najpovoljnija situacija po pitanju teških krađa je u Širokom Brijegu (1880 st. na 1 krađu, značajno bolje nego 2011. godine kada je Š. Brijeg takođe imao najbolji rezultat), ali i Trebinju i Foči, gdje je omjer 1100 odnosno 1050 stanovnika na 1 krađu. Najmanje saobraćajnih nezgoda u odnosu na broj stanovnika u 2012. godini desilo se u Palama, samo 69 nezgoda, odnosno jedna na 390 stanovnika, a ova opština je najbolju poziciju sa sličnim omjerom držala i godinu dana ranije.

Istovremeno, ispitanici su noćne štete kao bezbijeđne u najvećoj mjeri ocijenili na području opština Široki Brijeg i Foča, a najlošiju ocjenu ovaj indikator dobio je u Mostaru i Novom Sarajevu, koje je zadnje mjesto na rang listi po ovom indikatoru imalo i godinu dana ranije.

Lokalna uprava kao servis građana

Administrativni aparat u svim opštinama još je glomazniji i skuplji nego što je to bio ranije. Lokalna zajednica sa najvećim brojem uposlenih u lokalnoj administraciji u odnosu na broj stanovnika je Trebinje, gdje na jednog administrativca dolazi manje od 170 stanovnika. Ne zaostaje ni Foča i Mostar, sa omjerom 172, odnosno 189 administrativaca na jednog stanovnika. Godinu dana ranije, sve tri pomenute opštine imale su bolji odnos nego sada. Najpovoljniji odnos među posmatranim opštinama i gradovima ima Banjaluka, sa 669 stanovnika na jednog administrativca. Slijede Travnik i Zenica, sa 505 odnosno 400 stanovnika na jednog zaposlenog u lokalnoj administraciji. Radi poređenja, težnje razvijenih zemalja EU u kontekstu funkcionalnosti i efikasnosti administrativnog aparata idu ka 1 – 1,5 promila, odnosno 1 administrativca na 1000-1500 stanovnika.

Istovremeno, posmatrane opštine značajna sredstva izdvajaju za finansiranje administrativnog aparata, i to u rasponu od 13,2%¹¹ kao što je slučaj u Banjaluci, do 28,5% u Bihaću. Naknade odbornicima još drastičnije variraju od 220 KM u Livnu, do 850 KM u Banjaluci. Kada su u pitanju izdvajanja za najučestaliji vid učešća građana u procesima donošenja odluka na lokalnom nivou – mjesne zajednice, najviša izdvajanja su u opštini Tuzla i čine 1% od ukupnog budžeta, dok nekoliko lokalnih zajednica (Banjaluka, N. Sarajevo, Foča i Pale) nisu planirali izdvajanja za rad mjesnih zajednica u 2012. godini.

Najveći nivo zadovoljstva kod usluga koje pruža lokalna administracija (šalter sala. matična služba, građ. dozvole, potvrde, itd.) izražen je kod ispitanika na području opština Trebinje i Livno, a najmanji kod ispitanika sa područja grada Mostara. Istovremeno, kvalitet

¹⁰ 2021 teška krađa, ili 1 krađa na 65 stanovnika

¹¹ U Gradu Doboju u 2012. godini sredstva namijenjena za primanja lokalne administracije činila su udio od 12,7% od ukupnog budžeta, ali iz razloga velikog kreditnog zaduženja koje je povećalo ukupnu budžetsku masu. u 2011. godini, u Doboju su izdvajanja za plate administracije činila preko 30% udjela u lokalnom budžetu.

komunikacije lokalne uprave sa građanima kroz različite vidove (tv, radio, štampa, javni događaji...), u prosjeku je najbolje ocijenjen u Travniku, a najlošije u Širokom Brijegu.

Komunalne usluge

U oblasti komunalnih usluga, nalazi CCI govore da u posmatranim opštinama, najskuplju vodu piju građani Bijeljine i Tuzle, sa cijenom od 1,39KM/m³, odnosno 1,24 KM/m³. Za razliku od njih, građani Zenice vodu plaćaju svega 0,47 KM/m³, Ako se vodovod i kanalizacija gledaju kao jedinstven sistem, građani Bijeljine plaćaju drastično najveću cijenu, i to 2,78 KM/m³, i to iz razloga što se cijena kanalizacije naplaćuje jednako kao i cijena vode, što je jedinstven slučaj u BiH. Planirani trend daljeg godišnjeg poskupljenja vode i kanalizacije u Bijeljini zaustavljen je u 2012. godini, iako je ranijim ugovorom o izgradnji kanalizacione mreže definisano godišnje povećanje cijene vode i kanalizacije od 9% plus godišnja inflacija. Međutim, već u 2013. došlo je do novog poskupljenja vode, a mirovanje cijene vode u 2012. godini povezuje se sa činjenicom da su te godine bili lokalni izbori i da je aktuelna vlast zaustavila poskupljenje vode u formi predizbornog trika.

Od posmatranih opština, najjeftinije centralno grijanje plaćaju građani Tuzle, 1,68 KM/m² tokom šestomjesečne grejne sezone, dok je u Banjaluci i Travniku ta cijena 2 puta veća. Najvišu cijenu centralnog grijanja plaćaju građani Foče, 4,13 KM/ m², ali se radi o sistemu sa izuzetno malim brojem korisnika, dok se većina grada grije sopstvenim sistemima i pećima.

Ovaj set indikatora, od ukupno 80 bodova za objektivni kvalitet života, maksimalno je mogao odnijeti 8 bodova. Rang lista posmatranih opština prema ovom setu indikatora data je u tabeli.

RANG LISTA OPŠTINA I GRADOVA PREMA OBJEKTIVNOM KVALITETU ŽIVOTA

Ukupno gledajući, prema svih osam setova indikatora objektivnog kvaliteta života, najveći indeks kvaliteta života dobijen je za opštinu Široki Brijeg, i iznosi 57,049, od mogućih 80,00. Najniži indeks kvaliteta života dobijen je za opštinu Bihać, i iznosi 41,364. U poređenju sa ranijim istraživanjem prije godinu dana, prve 3 lokalne zajednice (Široki Brijeg, Banjaluka i Novo Sarajevo) zadržale su čone pozicije, ali je generalno prisutan trend pada vrijednosti indeksa kvaliteta života u odnosu na prošlu godinu. Tako su npr. neke opštine popravile poziciju na rang listi, ali im je vrijednost indeksa kvaliteta života manja nego što je bila godinu dana ranije. Pregled indeksa za sve posmatrane opštine, sa uporednim prikazom u odnosu na 2012. godinu, dat je u tabeli koja slijedi.

Rang	Opština/Grad	Indeks 2013.	Indeks (rang) 2012.
1.	Š. Brijeg	57,049	57,889 (1)
2.	Banjaluka	55,675	57,516 (2)
3.	N. Sarajevo	51,937	56,084 (3)
4.	Trebinje	50,486	47,852 (10)
5.	Livno	48,673	47,35 (11)
6.	Tuzla	47,172	48,777 (9)
7.	Pale	46,225	47,333 (12)

8. Bijeljina

2. Poređenje među posmatranim opštinama i gradovima po indikatorima subjektivnog kvaliteta života

Opština/Grad	Ocjena
Široki Brijeg	8,53
Livno	6,94
Doboj	6,93
Banjaluka	6,93
Novo Sarajevo	6,9
Travnik	6,89
Bijeljina	6,86
Pale	6,74
Foča	6,68
Trebinje	6,6
Zenica	6,42
Tuzla	6,25
Bihać	6,12
Mostar	5,42

U izračunavanje subjektivnog kvaliteta života, korišćena su 3 seta indikatora: generalno zadovoljstvo životom, komponente zadovoljstva (obrazovanje, posao, sadašnji životni standard, smještaj, porodični život, zdravlje, društveni život), i lična sreća.

Na pitanje "Sve u svemu, koliko ste na skali od 1 do 10 zadovoljni svojim životom ovih dana?", najveću prosječnu ocjenu dali su ispitanici na području opštine Široki Brijeg (8,53), zatim Livno, Doboj i Banjaluka (6,93), a najnižu Mostar (5,42) i Bihać (6,12). Ostale prosječne ocjene zadovoljstvom životom po opštinama date su u tabeli.

Pregled prosječnih ocjena po pojedinačnim komponentama zadovoljstva dat je u tabeli koja slijedi:

Koliko ste zadovoljni sa Vašim:								
Opština/ Grad	Obrazova- njem	Sada- šnjim poslom	Sadašnji m životnim standa- rdom	Smješta- jem	Porod- ičnim životom	Zdra- vljem	Društve- nim životom	Prosjek kompon enti zadovolj stva
Š. Brijeg	8,06	7,84	6,15	8,83	9,4	8,33	8,17	8,11143
N. Sarajevo	7,68	7,35	6,25	7,72	8,49	7,3	6,93	7,38857
Banjaluka	7,27	7,2	5,92	7,42	7,88	7,46	7,52	7,23857
Livno	7,49	6,95	6,46	7,44	7,84	7,2	7,13	7,21571
Doboj	7,35	6,91	6,3	7,3	8,01	7,52	6,86	7,17857
Pale	7,45	6,29	5,94	6,91	8,23	7,7	6,7	7,03143
Tuzla	7,22	7	5,73	7,09	7,74	6,92	6,61	6,90143
Mostar	6,77	6,79	4,87	6,07	7,76	7,85	6,41	6,64571
Bijeljina	6,12	6,54	5,5	6,64	7,13	6,88	6,93	6,53429
Travnik	5,78	7,23	5,21	6,45	7,06	6,31	7,19	6,46143
Foča	7,12	6,73	4,45	6,37	7,16	6,4	6,68	6,41571
Bihać	6,07	7,77	5,77	6,27	6,65	5,83	5,8	6,30857
Zenica	5,59	7,07	4,68	5,67	7,09	5,87	6,63	6,08571
Trebinje	4,95	4,89	6,05	6,28	6,17	6,51	6,57	5,91714

Indeks lične sreće

Opština/Grad	Indeks lične sreće (max. 10)
1. Š. Brijeg	8,75
2. Livno	7,76
3. N. Sarajevo	7,63
4. Doboј	7,49
5. Banjaluka	7,29
6. Bijeljina	7,04
7. Pale	6,98
8. Foča	6,86
9. Trebinje	6,79
10. Tuzla	6,68
11. Bihać	6,14
12. Travnik	5,89
13. Zenica	5,8
14. Mostar	5,53

Na pitanje “Označite na skali od 1 do 10 koliko ste srećni? Pri čemu 1 znači veoma nesrećan, a 10 veoma srećan”, najbolja prosječna ocjena lične sreće data je na području opština Široki Brijeg, a najslabija na području Mostara (5,53), Zenice (5,8) i Travnika (5,89). Ostale prosječne ocjene lične sreće date su u tabeli.

RANG LISTA OPŠTINA I GRADOVA PREMA SUBJEKTIVNOM KVALITETU ŽIVOTA

Ukupno gledajući, prema svim indikatorima subjektivnog kvaliteta života, najveći indeks kvaliteta života dobijen je za opštinu Široki Brijeg i iznosi 25,41 od mogućih 30,00. Najniži indeks kvaliteta života dobijen je za Mostar, i iznosi 17,46. Pregled indeksa za ostale posmatrane opštine dat je u tabeli.

Opština/Grad	Indeks subj. kv. života (max 30)
1. Š. Brijeg	25,41129
2. Livno	21,80614
3. N Sarajevo	21,79671
4. Doboj	21,51771
5. Banja Luka	21,39171
6. Pale	20,69829
7. Bijeljina	20,44886
8. Foča	19,96414
9. Tuzla	19,72329
10. Travnik	19,38429
11. Trebinje	19,35643
12. Bihać	18,54771
13. Zenica	18,40114
14. Mostar	17,46214

ZAKLJUČAK

Prema ukupnim rezultatima istraživanja o kvalitetu života građana, Doboj se ove godine nalazi na jedanaestom mjestu sa indeksom kvaliteta 43,703 od ukupno mogućeg 80,000. Prošlogodišnji indeks kvaliteta je bio nešto nešto viši i iznosio 44,468 ali je tada Grad zauzimao trinaesto mjesto između četrnaest posmatranih gradova i opština. U ovogodišnjem istraživanju je primijećen generalni pad indeksa kvaliteta i u drugim gradovima i opštinama.

Rezultati istraživanja pokazuju da je subjektivno zadovoljstvo kvalitetom života građana Doboja mnogo veće nego što to pokazuju zvanični podaci institucija i ustanova, pa tako sudeći prema raspoloženju anketiranih građana Doboj zauzima četvrtro mjesto po kvalitetu života. Najviši stepen zadovoljstva građani su izrazili prema infrastrukturi plasirajući svoj grad na prvo mjesto u odnosu na 14 posmatranih gradova i opština u BiH.

Ipak, prema realnim ekonomskim parametrima Doboj se nalazi na sedmom mjestu, dok prema parametrima prirodnog priraštaja i zaposlenja Grad zauzima tek trinaesto mjesto.

Posmatrajući budžetske rashode Grada vidimo su izdvajanja za plate i doprinose zaposlenih u lokalnoj tek 12,7% u odnosu na ukupnu budžetsku potrošnju, pa prema tom parametru Doboj zauzima prvo mjesto dok je prošle godine bio na posljednjem mjestu sa izdvajanjem preko 30% za ove namjene. To je razlog da se još jednom osvrnemo na činjenicu da je realnih ušteda u budžetu 2012. godine bilo, kada govorimo o platama i doprinosima za zaposlene u lokalnoj upravi, i one iznose 1.531.653 KM u odnosu na rashode iz 2011. godine. Međutim, budžet u 2012. godini je ostvario deficit od 6.232.762 KM što je povećalo njegovu rashodovnu stranu. Takođe je u istoj godini došlo do novih zaduženja u iznosu od 10.000.000 KM što je takođe povećalo rashodovnu stranu budžeta pa su to stvarni razlozi velikog procentualnog smanjenja rashoda za plate i doprinose zaposlenih.

ANEKS 1. Izračunavanje seta indikatora za Grad Doboj

Grad: Doboj

1. INDIKATOR EKONOMSKOG STANJA

Indikator	Parametri	Rang/ maksimalna vrijednost		Prosj. vrijednost	Stvarno stanje
Nivo prihoda	Nivo BDP po glavi stanovnika	0.2	10	1.19	1.19
		0.2	10	2.53	2.53
		0.15	7.5	4.18	3.135
Dugovi		0.15	7.5	8.13	6.0975
Subjektivno ekonomsko naprezanje		0.15	7.5	2.876	2.157
		0.15	7.5	4.35	3.2625
Indikator ekonomskog stanja			14,4* x/50		5.291

2. INDIKATOR STANOVANJA I LOKALNOG O

Indikator	Parametri	Rang/ maksimalna vrijednost		Prosj. vrijednost	Stvarno stanje
struktura	enog prostora	0.3	9	8.115	7.3035
		0.3	9	5.15	4.635
Zadovoljstvo sa stanovanjem	zadovoljstvo stambenim prostorom	0.4	12	7.3	8.76
Indikator stanovanja i lokalnog okruženja			9,6* x/30		6.624

3. INDIKATOR ZAPOSLENJA, OBRAZOVANJA I VJ

Indikator	Parametri	Rang/ maksimalna vrijednost		Prosj. vrijednost	Stvarno stanje
Zaposlenost	odnos br. zaposlenih i br. stanovnika	0.4	16	3.72	5.952
Izdvajanje iz obrazovanje		0.35	14	2.11	2.954
posla	posla	0.15	6	6.675	4.005
Obrazovanje i		0.05	2	3.957	0.7914
	Obrazovanje ili treninzi (kursevi)	0.05	2	3.96	0.792
Indikator zaposlenja, obrazovanja i vještina			12,0* x/40		4.348

Indikator	Parametri	Rang/ maksimalna vrijednost		Prosj. vrijednost	Stvarno stanje
		0.5	10	1.51	1.51
Zadovoljstvo		0.5	10	8.01	8.01
Indikator strukture domaćinstva i odnosa u porodici			12,8* x/20		6.093

5. INDIKATOR ZDRAVLJA I ZDRAVSTVA

Indikator	Parametri	Rang/ maksimalna vrijednost		Prosj. vrijednost	Stvarno stanje
Kvalitet zdravstvenih usluga	dana	0.6	24	8.35	20.04
Pristupnost zdravstvenim ustanovama	Udaljenost od ambulante, bolnice, medicinskog centra				
Broj ljekara u	u odnosu na broj stanovnika	0.1	4	5.78	2.312
Izdvajanje iz zdravstvo		0.3	12	2.69	3.228
Indikator zdravlja i zdravstva			13,6* x/40		8.697

6. INDIKATOR INFRASTRUKTURE

Indikator	Parametri	Rang/ maksimalna vrijednost		Prosj. vrijednost	Stvarno stanje
Zadovoljstvo infrastrukturuom		1	10	8.071	8.071
	Kanalizacija				
	Grijanje				
	Zdravstveni objekti				
	Putevi i ulice				
	Internet				
Indikator infrastrukture			4,8* x/10		3.874

Indikator	Parametri	Rang/ maksimalna vrijednost		Prosj. vrijednost	Stvarno stanje
lokalnom	Buka	0.35	3.5	8.823	3.08805
		0.35	3.5	9.138	3.1983
	Divlje deponije	0.3	3	9.546	2.8638
Indikator životne sredine			4,8* x/10		4.392

Indikator	Parametri	Rang/ maksimalna vrijednost		Prosj. vrijednost	Stvarno stanje
Povjerenje u ljude		0.1	5	6.4	3.2
Bezbijedno susjedstvo		0.15	7.5	5.111	3.83325
Bezbijednost		0.08	4	2.98	1.192
	Bezbijednost na putevima	0.07	3.5	4.22	1.477
Komunalne usluge i ostalo	funkcija	0.1	5	6.62	3.31
		0.03	1.5	7.5	1.125
	Cijena centralnog grijanja	0.06	3	9	2.7
		0.06	3	5.79	1.737
	Kvalitet komunikacije uprave i	0.04	2	6.094	1.2188
	Broj zaposlenih u lok. admin.	0.04	2	3.19	0.638
	Izdvajanje za plate i doprinose iz administraciji	0.06	3	10	3
	Visina primanja odbornika	0.04	2	1.86	0.372
	mjesnih zajednica	0.04	2	1	0.2
Kultura, sport, rekreacija		0.05	2.5	5.172	1.293
		0.04	2	4.862	0.9724
	ta za rekreaciju, kulturu i religiju	0.04	2	5.65	1.13

Indikator učenog kvaliteta društva			8,0* x/50		4.384
---	--	--	--------------	--	--------------

INDEKS KVALITETA ŽIVOTA ZA GRAD: 43.703

Set indikatora	Rang/Vrijednost		Indeks
Ekonomska stanje	0.18	14.4	5,291
Stanovanje i lokalno okruženje	0.12	9.6	6,624
Zaposlenje, obrazovanje i vještine	0.15	12	4,348
Struktura domaćinstva i odnosi u porodici	0.16	12.8	6,093
Zdravlje i zdravstvo	0.17	13.6	8,697
Infrastruktura	0.06	4.8	3,874
Životna sredina	0.06	4.8	4,392
Uočeni kvalitet društva	0.1	8	4,384
INDEKS KVALITETA ŽIVOTA	(max. 80)		43,703

Prosjek zadovoljstva											
Opština/Grad	Vaše obrazovanje	Vaš sadašnji posao	Vaš sadašnji životni standard	Vaš smještaj	Vaš porodični život	Vaše zdravlje	Vaš društveni život	Prosjek komponenti zadovoljstva	Prosjek opšteg zadovolj. životom	Indeks lične sreće	Indeks subjektivnog kvaliteta života
Široki Brijeg	8.06	7.84	6.15	8.83	9.4	8.33	8.17	8.11143	8.53	8.75	25.4113
Livno	7.49	6.95	6.46	7.44	7.84	7.2	7.13	7.21571	6.94	7.76	21.8061
Novo Sarajevo	7.68	7.35	6.25	7.72	8.49	7.3	6.93	7.38857	6.9	7.63	21.7967
Doboj	7.35	6.91	6.3	7.3	8.01	7.52	6.86	7.17857	6.93	7.49	21.5177
Banja Luka	7.27	7.2	5.92	7.42	7.88	7.46	7.52	7.23857	6.93	7.29	21.3917
Bijeljina	6.12	6.54	5.5	6.64	7.13	6.88	6.93	6.53429	6.86	7.04	20.4489
Pale	7.45	6.29	5.94	6.91	8.23	7.7	6.7	7.03143	6.74	6.98	20.6983
Foča	7.12	6.73	4.45	6.37	7.16	6.4	6.68	6.41571	6.68	6.86	19.9641
Trebinje	4.95	4.89	6.05	6.28	6.17	6.51	6.57	5.91714	6.6	6.79	19.3564
Tuzla	7.22	7	5.73	7.09	7.74	6.92	6.61	6.90143	6.25	6.68	19.7233
Bihać	6.07	7.77	5.77	6.27	6.65	5.83	5.8	6.30857	6.12	6.14	18.5477
Travnik	5.78	7.23	5.21	6.45	7.06	6.31	7.19	6.46143	6.89	5.89	19.3843

Opština/Grad	Indeks subjektivnog kvaliteta života
1. Š. Brijeg	25.4113
2. Livno	21.8061
3. N Sarajevo	21.7967
4. Doboј	21.5177
5. Banja Luka	21.3917
6. Pale	20.6983
7. Bijeljina	20.4489
8. Foča	19.9641
9. Tuzla	19.7233
10. Travnik	19.3843
11. Trebinje	19.3564
12. Bihać	18.5477
13. Zenica	18.4011
14. Mostar	17.4621

Opština/Grad	Indeks lične sreće
1. Š. Brijeg	8.75
2. Livno	7.76
3. N. Sarajevo	7.63
4. Doboј	7.49
5. Banjaluka	7.29
6. Bijeljina	7.04
7. Pale	6.98
8. Foča	6.86
9. Trebinje	6.79
10. Tuzla	6.68
11. Bihać	6.14
12. Travnik	5.89
13. Zenica	5.8
14. Mostar	5.53

ANEKS 2 - Uporedne tabele subjektivnog i objektivnog kvaliteta života građana

Indeks kvaliteta života u opštinama BiH (po rangu)

Opština	Set indikatora								Indeks objekt. kvaliteta života (max 80)
	Ek. stanje (max 14,4)	Stanovanje i lok. okruženje (max 9,6)	Zaposlenje, obrazovanje i vještine (max 12)	Struktura domaćinstva i odnosi u porodici (max 12,8)	Zdravlje i zdravstvo (max 13,6)	Infrastr. (max 4,8)	Životna sredina (max 4,8)	Uočeni kvalitet društva (max 8)	
1. Š. Brijeg	8,899	8,804	9,441	10,771	6,755	3,455	4,375	4,549	57,049
2. Banjaluka	10,44	6,533	8,302	11,443	9,202	2,615	3,367	3,774	55,675
3. N. Sarajevo	9,522	6,815	7,529	9,274	8,244	3,282	3,987	3,283	51,937
4. Trebinje	4,489	6,351	7,784	7,386	12,708	3,593	3,923	4,252	50,486
5. Livno	6,239	6,889	5,079	8,774	9,474	3,572	4,486	4,16	48,673
6. Tuzla	4,97	6,717	6,965	8,966	8,534	3,145	4,093	3,781	47,172
7. Pale	3,378	6,625	5,031	8,531	9,474	3,493	4,8	4,893	46,225
8. Bijeljina	5,108	6,504	5,295	5,203	12,64	3,305	3,995	3,806	45,856
9. Mostar	7,41	6,369	7,759	9,619	7,101	2,593	1,981	2,816	45,647
10. Travnik	5,713	6,667	5,264	8,749	7,556	3,334	4,255	3,742	45,279
11. Doboj	5,291	6,624	4,348	6,093	8,697		4,392	4,384	43,703
12. Zenica	5,622	6,114	6,022	10,01	6,047	2,985	2,536	4,135	43,469
13. Foča	3,997	6,337	2,97	7,597	9,997	3,012			

Uporedna analiza indeksa kvaliteta života

Opština		Indeks objektivnog kvaliteta života (max 80)	Indeks subj. kvaliteta života (max 30)	Indeks lične sreće (izdvojeno) (max 10)
1.	Š. Brijeg	57,049	25,41129	8,75
2.	Banjaluka	55,675	21,39171	7,29
3.	N. Sarajevo	51,937	21,79671	7,63
4.	Trebinje	50,486	19,35643	6,79
5.	Livno	48,673	21,80614	7,76
6.	Tuzla	47,172	19,72329	6,68
7.	Pale	46,225	20,69829	6,98
8.	Bijeljina	45,856	20,44886	7,04
9.	Mostar	45,647	17,46214	5,53
10.	Travnik	45,279	19,38429	5,89
11.	Doboj	43,703	21,51771	7,49
12.	Zenica	43,469	18,40114	5,8
13.	Foča	42,149	19,96414	6,86
14.	Bihać	41,364	18,54771	6,14

ANEKS 3 – tabelarni pregled nekih od vrijednosti korišćenih za mjerenje kvaliteta života

Tabela 1

OPŠTINA/ GRAD	BUDŽET 2011.	% ZDRA- VSTVO	% OBRAZO- VANJE	% KULTURA, REKREACIJA RELIGIJA	% PLATE LA	% RAD MZ	NAKN- ADE SO/OV (KM)
Banjaluka	177.476.000	0,7	8,14	4	13,2	0	850
Bihać	27.046.152	0,02	0,43	3,97	28,53	0,32	500
Bijeljina	54.871.687	1,5	4,7	15,2	22,9	0,33	700
Doboj	47.323.807	0,52	2,7	8,61	12,7	0,001	790
Foča	10.800.000	0,36	2,18	6,87	20,02	0	350
Livno	13.056.000	0,08	13,3	7,81	20,83	0,31	220
Mostar	54.632.584	0,25	9,6	6,7	26,8	0,04	300
N. Sarajevo	25.282.587	0	2,08	1,56	18,35	0	400
Pale	10.406.652	0,23	0,48	3,61	18,02	0	450
Š. Brijeg	8.950.964	0	18,91	7,1	24,56	0,94	350
Travnik	12.595.000	0,4	1,4	6,5	21,7	0,5	450
Trebinje	21.463.222	1,74	10,8	10,53	19,09	0,11	500
Tuzla	49.869.081	0,02	5,3	5,4	22,8	1	770
Zenica	33.518.475	0,4	5	12,00	21	0,2	600

Tabela 2

OPŠTINA/ GRAD	BROJ STANOVNIKA	BROJ STANOVNIKA NA 1 ZAPOSLENU OSOBU	BR. STANOVNIKA NA 1 LJEKARA U PRIM. ZDR. ZAŠTITI	BROJ STANOVNIKA NA 1 ZAPOSLENOG U OAS
Banjaluka	227.603	3,8	956	669
Bihać	61.564	5,2	1338	219
Bijeljina	109.167	5,5	1010	351
Doboj	77.672	6,2	1.214	289
Foča	24.293	7,1	971	172
Livno	31.727	7,6	1269	338
Mostar	111.833	4,0	551	189
N. Sarajevo	73.584	3,0	799	364
Pale	26.182	5,1	1090	308
Široki Brijeg	26.359	4,1	775	307
Travnik	54.567	5,0	1.091	505
Trebinje	30.764	4,1	733	167
Tuzla	131.778	4,1	662	268
Zenica	127.296	5,0	1.298	401

Tabela 3

OPŠTINA/ GRAD	BR STANOVNIKA	BDP PO GLAVI STANOVNIKA	PROSJEČNA NETO PLATA	% NEZAPOSLENI H U ODNOSU NA BR. ST.
Banjaluka	227.603	10.963	954	8
Bihać	61.564	6.743	887	16,3
Bijeljina	109.167	6.552	796	13
Doboj	77.672	5.844	822	15,1
Foča	24.293	5.600	907	12,7
Livno	31.727	6.021	873	12,2
Mostar	111.833	10.203	960	14
N. Sarajevo	73.584	18.827	1 038	12,4
Pale	26.182	7.208	837	13,5
Š. Brijeg	26.359	7.276	738	14,4
Travnik	54.567	6.115	694	14,7
Trebinje	30.764	9.192	837	12,7
Tuzla	131.778	8.714	839	15
Zenica	127.296	7.021	795	17,3

Tabela 4

OPŠTINA/ GRAD	CIJENA VODE (KM/m³)	CIJENA ODVOZA SMEĆA KM/m²	CIJENA GRIJANJA (KM/m²/6 mj.)
Banjaluka	0,88	0,12	3,30
Bihać	1,1	0,11	nema cg
Bijeljina	1,39	0,11	2,75
Doboj	0,90	0,12	1,95
Foča	0,69	0,10	4,13
Livno	1,15	0,12	0,0982 ¹²
Mostar	0,92	0,11	nema cg
N. Sarajevo	1,22	0,11	2,78
Pale	0,7	0,14	2,70
Š. Brijeg	1,11	0,13	nema cg
Travnik	0,94	0,10	3,36
Trebinje	0,85	0,13	nema cg
Tuzla	1,24	0,10	1,68
Zenica	0,47	0,10	2,80

¹² U Livnu se cijena grijanja iskazuje mjerenjem utroška toplotne energije (0,0982 KM/kWht)

Tabela 5

OPŠTINA/ GRAD	BR STANOVNIKA	PRIRODNI PRIRAŠTA J 2008	PRIRODNI PRIRAŠTAJ 2009	PRIRODNI PRIRAŠTAJ 2010	PRIRODNI PRIRAŠTAJ 2011	PRIRODNI PRIRAŠTAJ 2012
Banjaluka	227.603	203	276	175	223	nema pod.
Bihać	61.564	-118	-234	-256	-330	-8
Bijeljina	109.167	-178	-60	-263	-337	nema pod.
Doboj	77.672	-256	-330	-191	-305	nema pod.
Foča	24.293	-75	-65	-112	-106	nema pod.
Livno	31.727	-65	-79	-41	-62	-34
Mostar	111.833	-27	-37	-19	56	53
N. Sarajevo	73.584	-92	-76			

Tabela 6

OPŠTINA/ OPŠTINA/GRAD	BR STANOVNIKA	BR. SAOBRAĆAJ. NEZGODA U ODN. BR. STAN	BR. TEŠKIH KRAĐA
Banjaluka	227.603	1:88	1:386
Bihać	61.564	1:65	1:288
Bijeljina	109.167	1:141	1:423
Doboj	77.672	1:162	1:293
Foča	24.293	1:242	1:1056
Livno	31.727	1:97	1:474
Mostar	111.833	1:108	1:303
N. Sarajevo	73.584	1:40	1:106
Pale	26.182	1:379	1:818
Š. Brijeg	26.359	1:153	1:1882
Travnik ¹³	54.567	1:84	1:284
Trebinje	30.764	1:111	1:1099
Tuzla	131.778	1:98	1:100
Zenica	127.296	1:68	1:151

¹³ Podaci za 2011. godinu

Tabela 7

OPŠTINA/ OPŠTINA/GRAD	BR STANOVNIKA	BR. KORISNIKA JAVNE KUHNJE	% ISPITANIKA SA ISPOD 600 KM MJESEČNIH PRIHODA
Banjaluka	227.603	990	11
Bihać	61.564	300	42
Bijeljina	109.167	235	29,2
Doboj	77.672	200 ¹⁴	29,4
Foča	24.293	nema jk	28,9
Livno	31.727	nema jk	24
Mostar	111.833	464	16,4
N. Sarajevo	73.584	652	32,6
Pale	26.182	nema jk	31,3
Š. Brijeg	26.359	nema jk	6,4
Travnik	54.567	278	34,1
Trebinje	30.764	80	33,7
Tuzla	131.778	3.500	36,7
Zenica	127.296	1.726	38

¹⁴ U Doboju nema javne kuhinje, ali je procjena potreba urađena od Centra za socijalni rad 200 korisnika